

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W OLSZTYNIE

Charakterystyka szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych

realizowanych przez urzędy pracy w 2013 roku

Wydział Polityki Rynku Pracy

Olsztyn 2014

Spis treści

WSTĘP	2
1. SZKOLENIA JAKO MODEL KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO	4
2. CHARAKTERYSTYKA SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY W 2013 R. ORAZ ICH UCZESTNIKÓW	5
2.1. Szkolenia zawodowe realizowane w województwie warmińsko-mazurskim	7
2.2. Charakterystyka uczestników szkoleń	9
2.2.1. Osoby skierowane na szkolenie	9
2.2.2. Osoby, które ukończyły szkolenie	12
2.3. Obszary tematyczne realizowanych szkoleń	16
2.4. Czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy	18
3. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY, WG STANU NA KONIEC 2013 R.	20
3.1. Efektywność szkoleń na tle innych aktywnych form	20
3.2. Efektywność szkoleń grupowych i indywidualnych w 2013 r.	23
4. SZKOLENIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI	26
5. ORGANIZACJA SZKOLEŃ PRZEZ INSTYTUCJE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH	29
5.1. Ogólna charakterystyka instytucji zarejestrowanych w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych w województwie warmińsko-mazurskim	29
5.2. Potencjał kadrowy oraz baza lokalowa zarejestrowanych instytucji szkoleniowych	32
5.3. Obszary szkoleń instytucji zarejestrowanych w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych	32
5.4. Aktualizacja danych instytucji szkoleniowych w 2014 roku	34
5.5. Instytucje szkoleniowe realizujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy w 2013 r.	34
6. POZOSTAŁE USŁUGI SZKOLENIOWE W 2013 ROKU	36
6.1. Pożyczki szkoleniowe	36
6.2. Studia podyplomowe	36
6.3. Finansowanie egzaminów i licencji	37
7. STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH	38
7.1. Uczestnicy stażu i przygotowania zawodowego dorosłych	38
7.2. Obszary zawodowe, w których bezrobotni odbyli program stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych.	40
7.3. Efektywność zatrudnieniowa obszarów w programach staży i przygotowania zawodowego dorosłych w 2013 roku.	41
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	44
BIBLIOGRAFIA	48

WSTĘP

Urząd pracy, jeśli nie dysponuje odpowiednią ofertą pracy, może zaoferować bezrobotnemu – celem podniesienia jego kompetencji, przekwalifikowania się dla potrzeb zatrudnienia lub dostosowania do wymagań pracodawcy – skorzystanie z usługi szkoleniowej. Podstawowe rodzaje pomocy udzielanych bezrobotnemu:

- skierowanie na szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych,
- finansowanie studiów podyplomowych,
- udzielanie pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia,
- finansowanie kosztów egzaminów lub uzyskania licencji¹.

Za sprawą ww. usług i instrumentów szkoleniowych osoby bezrobotne mogą – jednocześnie wpisując się w promowany model kształcenia ustawicznego – w łatwy i przystępny sposób dostosować swoje kwalifikacje i umiejętności do aktualnych potrzeb rynku pracy. Publiczne Służby Zatrudnienia, we współpracy z innymi instytucjami rynku pracy², umożliwiają również podwyższenie szans bezrobotnego na rynku pracy poprzez jego przekwalifikowanie się do wykonywania innego zawodu. Zarówno wymienione, jak i pozostałe instrumenty szkoleniowe, podnoszą umiejętność bezrobotnego do poruszania się i aktywnego poszukiwania zatrudnienia na rynku pracy.

Wzorem lat ubiegłych Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie sporządził opracowanie dotyczące usług szkoleniowych dla osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim organizowanych i realizowanych w 2013 roku. Analiza powstała na podstawie sprawozdań statystycznych MPiPS „O rynku pracy”. Większość z nich pochodzi z załącznika nr 4 tegoż sprawozdania – *Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych*. Dane wykorzystane do sporządzenia materiału pochodzą również z załącznika nr 6 ww. sprawozdania – *Aktywne programy rynku pracy*. Uwagę ponadto należy zwrócić na fakt, że o ile załącznik nr 4 zbiera roczne dane dotyczące realizacji szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych, o tyle specyfika załącznika nr 6 jest już zdecydowanie inna. Zbierane w nim dane uwzględniają dodatkowo działania podejmowane przez bezrobotnego do 3 miesięcy od ukończenia charakteryzowanej w opracowaniu aktywnej formy. W związku z tym, iż urząd pracy monitoruje aktywność bezrobotnych do końca marca roku następującego po roku, w którym realizowana była dana usługa szkoleniowa, efektywność w odpowiednich obszarach tematycznych, będzie odbiegała od efektywności rocznej sporządzanej według załącznika nr 4.

¹ MPiPS – Departament Rynku Pracy, *Szkolenia, staże i inne formy wspierania podnoszenia kwalifikacji bezrobotnych*. Dane statystyczne 2008–2012, Warszawa 2013 r., s. 2.

² Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego i in.

Objaśnienia podstawowych pojęć użytych w opracowaniu

Efektywność zatrudnieniowa – (tj. **wskaźnik ponownego zatrudnienia**) – wyrażony w procentach stosunek liczby osób, które po zakończeniu w 2013 roku udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek – do liczby osób, które w roku 2013 zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

Koszt aktywizacji jednej osoby – jednostkowy koszt aktywizacji stanowiący iloraz faktycznych wydatków poniesionych w roku 2013 na daną formę aktywizacji, (sprawozdanie MPiP-02) oraz liczby osób, które rozpoczęły udział w 2013 roku, w tej formie aktywizacji.

Koszt ponownego zatrudnienia – (tj. **efektywność kosztową**) – stanowi iloraz kwoty poniesionych wydatków w roku 2013 na daną formę aktywizacji oraz liczby osób, które po zakończeniu udziału w 2013 roku w danej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

Zatrudnieni – liczba osób, które po zakończeniu udziału w 2013 roku w określonej formie aktywizacji, uzyskały w okresie do 3 miesięcy, inną pracę zarobkową lub podjęły działalność na własny rachunek.

Szkolenie – to forma aktywizacji bezrobotnych i poszukujących pracy umożliwiającą im uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Staż – to forma aktywizacji bezrobotnych i poszukujących pracy pozwalająca nabyć umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z organizatorem stażu.

Przygotowanie zawodowe dorosłych – to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem potwierdzającym nabyte kwalifikacje.

1. SZKOLENIA JAKO MODEL KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

Szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy, organizowane przez Publiczne Służby Zatrudnienia, wpisują się w realizowanie i propagowanie modelu kształcenia się przez całe życie – tzw. kształcenia ustawicznego. Model ten, oparty na nieustannym zdobywaniu wiedzy i zwiększaniu umiejętności i kwalifikacji, stanowi odpowiedź na wymagania jakie stawia przed nami współczesny świat.

W ten sposób szkolenia wpisują się w model nauki przez całe życie.

Kształcenie ustawiczne prowadzi się w następujących formach pozaszkolnych³:

- **kwalifikacyjny kurs zawodowy** – to kurs prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach w zakresie jednej kwalifikacji,
- **kurs umiejętności zawodowych** – podobnie jak kwalifikacyjny kurs zawodowy, prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach. Obejmuje on jednak tylko część tej podstawy,
- **kurs kompetencji ogólnych** – jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego dowolnie wybraną część podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- **turnus dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników** – może być prowadzony przez ośrodek (art. 2 pkt 3a ustawy o systemie oświaty: ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych). Turnus realizuje zajęcia w wymiarze odpowiednim do zakresu dokształcania teoretycznego, na które został skierowany młodociany pracownik,
- **inne kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych**⁴.

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy, w tym kształcenia ustawicznego należy m.in.: inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń, staży i przygotowania zawodowego dorosłych; inicjowanie i wspieranie metodyczne tworzenia klubów pracy działających w innych niż powiatowy urząd pracy instytucjach i organizacjach; opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, oprócz innych zadań wynikających z zapisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, współpracuje na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 186, z późn. zm.).

⁴ http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=70&Itemid=354,06-11-2013 r.

Publiczne służby zatrudnienia działają w województwie warmińsko-mazurskim między innymi w oparciu o Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia (RPD), który jest kierunkową wytyczną dla samorządów lokalnych, w szczególności powiatowych urzędów pracy oraz innych instytucji i partnerów rynku pracy do formułowania celów i realizacji⁵. RPD określa priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia na rynku pracy, a także wciela w życie (poprzez przewidziane do tego celu instrumenty) odpowiednie rozwiązania dla grup zagrożonych bezrobociem.

2. CHARAKTERYSTYKA SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY W 2013 R. ORAZ ICH UCZESTNIKÓW

Uwarunkowania prawne:

Szkolenia zaliczane są do podstawowych usług rynku pracy. Zasady ich organizacji regulują następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów szkoleń oraz wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń (Dz. U. nr 215 poz. 1669),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, stypendium i dodatku aktywizacyjnego (Dz. U. nr 136 poz. 1118 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, szkolenia bezrobotnych inicjuje, organizuje i finansuje Starosta.

Oprócz bezrobotnych ze szkoleń organizowanych przez urzędy pracy mogą korzystać osoby poszukujące pracy, które:

- a) są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- b) są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,
- c) otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach,
- d) uczestniczą w zajęciach w centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- e) są żołnierzem rezerwy,
- f) pobierają rentę szkoleniową,

⁵ Uchwała nr XV/291/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 III 2012 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2012 rok.

- g) pobierają świadczenie szkoleniowe,
- h) podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem.

Ze szkoleń korzystać także mogą pracownicy oraz osoby wykonujące inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą w wieku 45 lat i powyżej, zainteresowane pomocą w rozwoju zawodowym, po zarejestrowaniu się w urzędzie pracy.

Finansowanie szkoleń osób skierowanych przez starostę jest realizowane ze środków publicznych, w szczególności ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego lub ze środków programów Unii Europejskiej. Finansowanie to polega w głównej mierze na finansowaniu kosztów szkoleń instytucjom szkoleniowym; wypłacaniu stypendiów osobom skierowanym na szkolenia; finansowaniu kosztów przejazdów lub kosztów zakwaterowania i wyżywienia związanych z udziałem w szkoleniach. Dodatkowo urzędy pracy sfinansować mogą koszty badań lekarskich lub psychologicznych uczestników szkoleń.

Starosta, w celu zapewnienia najwyższej jakości szkolenia, dokonuje wyboru instytucji szkoleniowej i zleca lub powierza przeprowadzenie szkolenia, z zachowaniem obowiązujących procedur oraz mając na uwadze zasady konkurencyjności, równego traktowania i przejrzystości. Szkolenie odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 25 godzin zegarowych w tygodniu. Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, w uzasadnionych przypadkach czas jego trwania może być przedłużony do 12 miesięcy. U osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie – nie dłużej niż 24 miesiące.

Bezrobotnemu uczestnikowi szkolenia przysługuje stypendium szkoleniowe finansowane z Funduszu Pracy. Wynosi ono 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia obejmuje, co najmniej 150 godzin miesięcznie. W przypadku niższego wymiaru godzin szkolenia stypendium ustalane jest proporcjonalnie.

Na indywidualny wniosek bezrobotny może być skierowany na wskazane przez niego szkolenie. Podstawą do zakwalifikowania jest uzasadnienie celowości tego szkolenia. Koszt szkolenia w części finansowanej z Funduszu Pracy w danym roku nie może przekroczyć 300% przeciętnego wynagrodzenia. Przed skierowaniem na szkolenie kandydat może zostać skierowany na badania psychologiczne i lekarskie, w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie, który uzyska w wyniku szkolenia. Koszty badań i dojazdu na nie są finansowane z Funduszu Pracy.

Istnieje także możliwość sfinansowania (w formie zwrotu) całości lub części kosztów przejazdu na szkolenie. Osoby skierowane na szkolenie mogą również ubiegać się o zwrot kosztów zakwaterowania i wyżywienia, jeżeli szkolenie odbywa się poza miejscem zamieszkania uczestnika szkolenia, i w umowie z instytucją szkoleniową został zawarty taki zapis.

2.1. SZKOLENIA ZAWODOWE REALIZOWANE W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Szkolenia zawodowe na terenie województwa warmińsko-mazurskiego rozpoczęło w 2013 roku 4 417 osób. W porównaniu do roku poprzedniego obserwujemy wzrost zainteresowania tą formą aktywizacji o 418 osób (o 10,5%). Przeważająca część korzystających z tej formy wsparcia to osoby ze statusem bezrobotnego – 99,4% w roku 2013 oraz 98,3% w roku 2012 (wzrost o 1,1 pkt proc.). Świadectwo ukończenia szkolenia po ich zakończeniu otrzymało 4 515 osób, o 731 osób więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 19,3%).

W porównaniu do roku 2012 środki wydatkowane w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej zwiększyły się o 25 175,3 tys. zł (o 15,1%) do poziomu 192 245,3 tys. zł. Natomiast suma środków wydatkowanych w 2013 roku na realizację szkoleń ukształtowała się na poziomie 11 517,1 tys. zł i była wyższa o 1 662,9 tys. zł (o 16,9%) niż w roku poprzednim.

Tabela 1. Liczba uczestników i wydatki przeznaczone na realizację szkoleń w Warmińsko-Mazurskim w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	2012	2013	Wzrost 2013:2012 w liczbach	Wzrost 2013:2012 w %
Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie	3 999	4 417	418	10,5
<i>w tym: liczba bezrobotnych</i>	<i>3 933</i>	<i>4 392</i>	<i>459</i>	<i>11,7</i>
Liczba osób, którzy ukończyli szkolenie	3 784	4 515	731	19,3
<i>w tym: liczba bezrobotnych</i>	<i>3 718</i>	<i>4 490</i>	<i>772</i>	<i>20,8</i>
Kwota Funduszu Pracy (tys. zł.)*	9 854,2	11 517,1	1 662,9	16,9

* Na sumę wydatkowanej w 2012 i 2013 roku kwoty na realizację szkoleń w województwie warmińsko-mazurskim, składają się koszty przeprowadzenia szkoleń oraz stypendia szkoleniowe (wraz ze składkami). Nie uwzględniono natomiast kosztów studiów podyplomowych, kosztów egzaminów i uzyskania licencji, jak również pożyczek szkoleniowych i in.

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01, Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych” oraz MPiPS-02 – Sprawozdanie o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

Udział procentowy szkoleń w wydatkach Funduszu Pracy w 2013 roku to zaledwie 6,0%. W odniesieniu do roku 2012 obserwujemy wzrost tego wskaźnika o 0,1 pkt proc. Oprócz usług szkoleniowych niższy udział procentowy w wydatkach Funduszu na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu miały tylko prace społecznie użyteczne – 1,8% oraz przygotowanie zawodowe – 0,9%. Największy udział w wydatkach Funduszu Pracy w dalszym ciągu mają staże. Na koniec 2013 roku odnotowany wskaźnik dla tej formy przeciwdziałania bezrobociu wynosił 33,9% i w stosunku do roku 2012 wzrósł o 5,9 pkt proc. Był to tym samym największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego w tym segmencie wydatków Funduszu Pracy. Oprócz staży, wysoki udział w wydatkowaniu środków Funduszu Pracy utrzymują wciąż dotacje dla bezrobotnych. To jedna z najbardziej popularnych form wsparcia wśród bezrobotnych w ciągu ostatnich lat. W 2013 roku 22,5% środków przeznaczonych na rzecz promocji zatrudnienia przypadło właśnie na dotacje dla bezrobotnych, to 2,7 pkt proc. więcej niż w odniesieniu do roku 2012.

Tabela 2. Udział procentowy wybranych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w wydatkach Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	2012		2013		2013:2012	
	Kwota (w tys. zł)	%	Kwota (w tys. zł)	%	Kwota (w tys. zł)	w pkt proc.
Programy na rzecz promocji zatrudnienia ogółem	167 070,0	100	192 245,3	100	25 175,3	x
z tego:						
Koszty szkoleń	9 854,2	5,9	11 517,1	6,0	1 662,9	0,1
Prace interwencyjne	16 958,7	10,2	21 719,9	11,3	4 761,2	1,1
Roboty publiczne	13 332,9	8,0	17 030,2	8,9	3 697,3	0,9
Prace społecznie użyteczne	2 804,8	1,7	3 439,9	1,8	635,1	0,1
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	21 329,3	12,8	24 248,9	12,6	2 919,6	-0,2
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	33 058,2	19,8	43 163,3	22,5	10 105,1	2,7
Stypendia stażowe	46 789,9	28,0	65 234,2	33,9	18 444,3	5,9
Inne	32 796,2	4,1	17 408,9	3,0	-15 387,3	-1,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

Zwiększenie liczby bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku widoczne jest prawie we wszystkich realizowanych przez urzędy pracy formach aktywizacji. Największy wzrost, bo na poziomie 36,7%, zanotowało przygotowanie zawodowe dorosłych, jednakże całkowita liczba bezrobotnych zwiększyła się zaledwie o 22 osoby (z 60 w 2012 roku do 82 w 2013 roku). W dalszym ciągu jedną z najbardziej popularnych form wsparcia są dotacje dla bezrobotnych, którzy chcą założyć własną działalność gospodarczą. Na koniec 2013 roku procentowy udział tej formy aktywizacji zwiększył się o 12,9% (wzrost o 252 osoby). Szkolenia w 2013 roku rozpoczęło 4 392 bezrobotnych, a więc o 459 osób więcej niż przed rokiem (wzrost odsetka szkoleń w ogóle o 11,7%). Spadek procentowego udziału bezrobotnych odnotowały dwie formy aktywizacji, tj. roboty publiczne i dotacje dla pracodawców (odpowiednio o 9,0% oraz 10,8%, w obu przypadkach spadek wyniósł 231 osób).

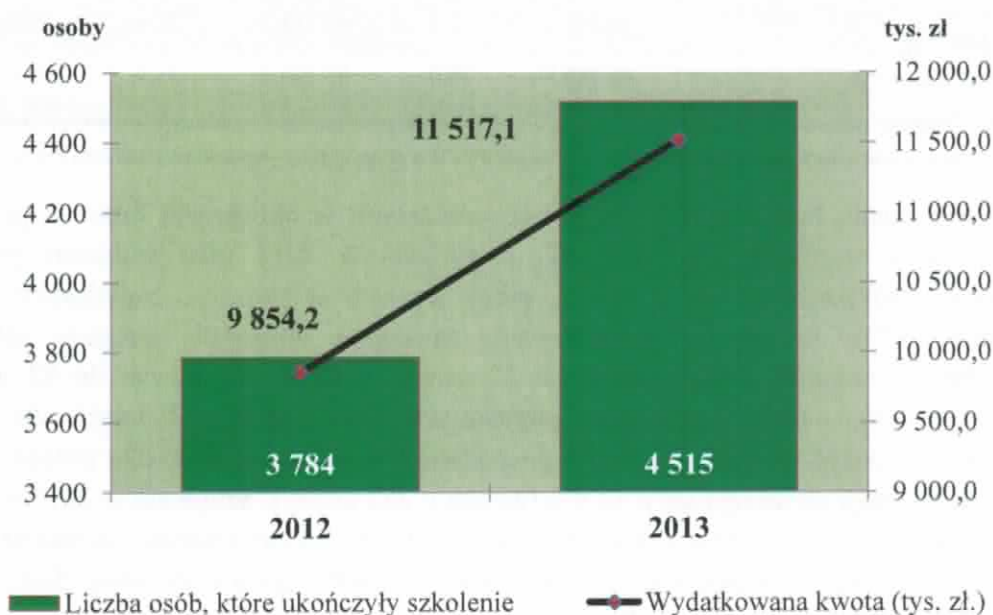
Tabela 3. Liczba bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	2012	2013	Różnica w liczbach	Różnica w %
Prace interwencyjne	3 705	4 024	319	8,6
Roboty publiczne	2 576	2 345	-231	-9,0
Dotacje dla bezrobotnych	1 961	2 213	252	12,9
Dotacje dla pracodawców	2 138	1 907	-231	-10,8
Szkolenia	3 933	4 392	459	11,7
Stáže	8 654	9 493	839	9,7
Przygotowanie zawodowe	60	82	22	36,7
Prace społecznie użyteczne	5 683	5 700	17	0,3

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01.

Rozpatrując liczbę osób, które ukończyły szkolenie oraz poniesione na ten cel środki finansowe, obserwowaliśmy w latach 2007 – 2010 wysoki poziom tych dwóch wielkości. Natomiast od roku 2011 widoczne było znaczne zmniejszenie zarówno liczby uczestników szkoleń, jak i wydatkowanych środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Dopiero rok 2012 (po rekordowo niskim wskaźniku dla 2011 r. – spadek liczby uczestników i wydatkowanych kwot o około 70%) przyniósł wzrost wartości w obu przypadkach. W roku 2013 utrzymała się także tendencja wzrostowa. Względem roku poprzedniego o 731 osób (o 19,3%) zwiększyła się liczba osób kończących szkolenie jak również o 1 662,9 tys. zł. (o 16,9%) zwiększono wydatkowanie środków Funduszu Pracy na organizację szkoleń.

Wykres 1. Liczba osób, które ukończyły szkolenia oraz kwoty wydatkowane na szkolenia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

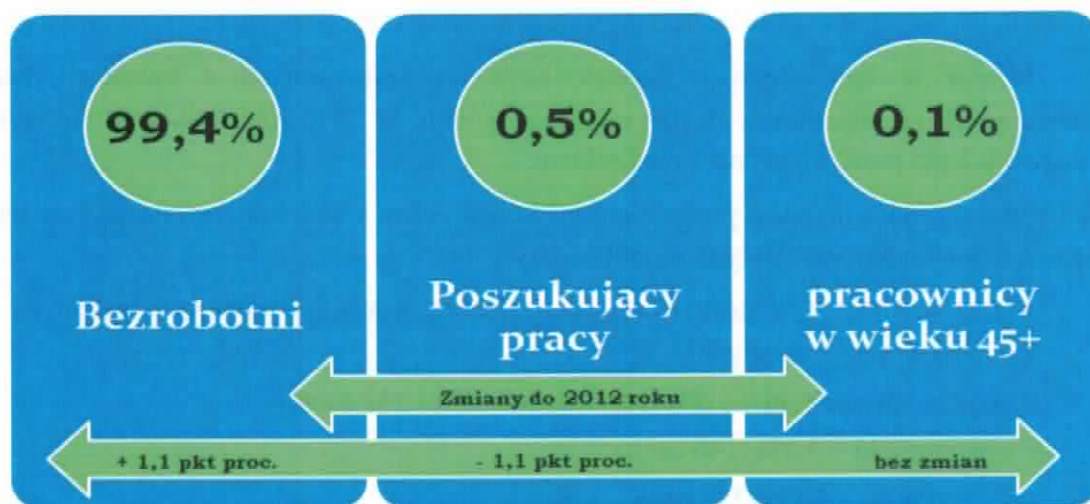
Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 i MPiPS-02.

2.2. CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW SZKOLEŃ

2.2.1. OSOBY SKIEROWANE NA SZKOLENIE

W 2013 roku spośród wszystkich szkolących się, 4 392 osoby (99,4%) stanowili bezrobotni. Pozostałe osoby korzystające z tej formy wsparcia to osoby poszukujące pracy – 24 osoby (0,5%) oraz pracownicy i osoby wykonujące inną pracę zarobkową w wieku 45 lat i więcej – 1 osoba (0,1%). W odniesieniu do roku 2012 odsetek bezrobotnych zwiększył się o 1,1 pkt proc., przy jednoczesnym spadku udziału procentowego osób poszukujących pracy dokładnie o taką samą wartość (1,1 pkt proc.). Odsetek pracowników i osób wykonujących inną pracę zarobkową w wieku 45 lat i powyżej utrzymał się na niezmiennym poziomie.

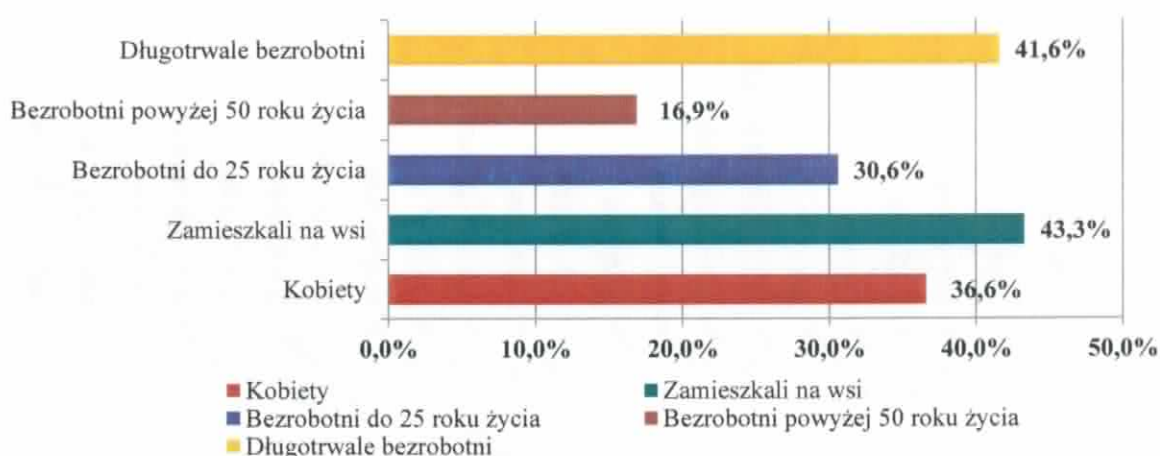
Rysunek 1. Charakterystyka uczestników szkoleń w 2013 roku

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

W grupie bezrobotnych skierowanych na szkolenia w 2013 roku zdecydowanie dominowali mężczyźni – przy 63,4% (2 785 osób) szkolących się mężczyzn, kobiety wśród osób korzystających z tej formy aktywizacji stanowiły jedynie 36,6% (1 607 osób). Ponadto w tym okresie urzędy pracy skierowały na szkolenia 41,6% (1 829 osób) długotrwale bezrobotnych, 30,6% (1 343 osoby) bezrobotnych do 25 roku życia oraz 16,9% (743 osoby) bezrobotnych powyżej 50 roku życia. W strukturze bezrobotnych uczestników szkoleń przeważali mieszkańcy miast – na 1 903 (43,3%) szkolące się osoby mieszkające na wsi przypadało 2 489 (56,7%) mieszkańców miast.

Wykres 2. Uczestnicy szkoleń wśród wybranych grup bezrobotnych w 2013 roku*

* Jedna osoba może wystąpić w kilku omawianych grupach

Źródło: Załącznik nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 „Aktywne programy rynku pracy”

Wśród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, skierowanych na szkolenia, najmniejszą grupę tworzyły osoby po zakończeniu kontraktu socjalnego (3 bezrobotnych) oraz osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia (54 osoby). Tak niewielka liczba, w obu przypadkach, wynika z liczebności tych grup w ewidencji

osób bezrobotnych – na koniec grudnia 2013 r. wynosiły one odpowiednio 406 i 2 842 osoby, a więc 0,4% oraz 2,6% ogółu bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy⁶.

Wzrósł w województwie odsetek osób wyrejestrowanych z ewidencji bezrobotnych skierowanych na szkolenie w liczbie odpływu ogółem. W 2013 roku wskaźnik ten wynosił 3,2%, a więc o 0,2 pkt proc. więcej niż przed rokiem.

Spośród wszystkich urzędów pracy Warmii i Mazur osiem z nich odnotowało wyższy wskaźnik niż średnia w województwie. Były to m.in. powiaty:

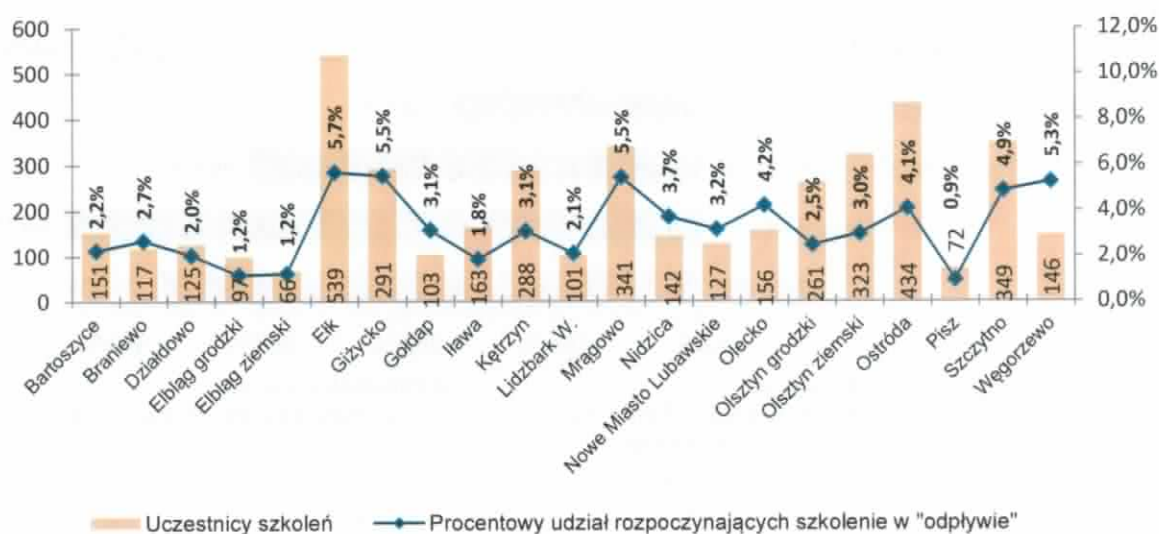
- ełcki – 5,7% (539 osób wyrejestrowanych z powodu rozpoczęcia szkolenia w ogólnej liczbie wyrejestrowanych),
- giżycki i mrągowski – 5,5% (odpowiednio 291 i 341 osób),
- węgorzewski – 5,3% (146 osób),
- szczycieński – 4,9% (349 osób).

Poniżej średniej wojewódzkiej, odsetek bezrobotnych wyrejestrowanych z uwagi na rozpoczęcie szkolenia wystąpił w dwunastu powiatowych urzędach pracy, w tym najniższy w powiatach:

- piskim – 0,9% (72 osoby),
- elbląskim grodzkim i ziemskim – 1,2% (odpowiednio 97 i 66 osób),
- iławskim – 1,8% (163 osoby),
- działdowskim – 2,0% (125 osób).

W powiecie nowomiejskim odnotowano taki sam wskaźnik procentowego udziału szkoleń w odpływie, jak w województwie – 3,2%.

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych rozpoczynających szkolenia organizowane przez urzędy pracy w 2013 roku

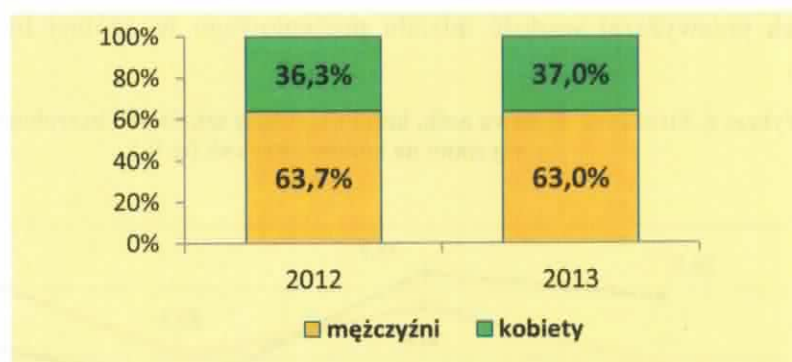
Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Obliczenia własne.

⁶ Załącznik 6 do sprawozdania MPiPS-01, „Aktywne programy Rynku Pracy za 2013 rok”.

2.2.2. OSOBY, KTÓRE UKOŃCZYŁY SZKOLENIE

W 2013 roku na 2 843 (63%) przeszkolonych mężczyzn przypadły 1 672 (37%) kobiety. Jednakże w stosunku do roku 2012 obserwujemy, że odsetek przeszkolonych kobiet zwiększył się 0,6 pkt proc.

Wykres 4. Struktura osób kończących szkolenie, według płci

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Roczne dane urzędów pracy wskazują, że uczestnikami szkoleń w województwie warmińsko-mazurskim były głównie osoby w wieku 25-34 lata. W 2013 roku stanowili oni blisko jedną trzecią wszystkich przeszkolonych (32,8% – 1 483 osoby). Równie wysoki odsetek stanowiła najmłodsza grupa szkolących się, a więc osoby w wieku 18-24 lata (29,3% – 1 323 osoby). Reprezentanci grupy wiekowej 45 lat i więcej tworzyli trzeci największy odsetek przeszkolonych (22,5% – 1 017 osób). Najmniejszy udział procentowy w strukturze przeszkolonych stanowiły natomiast osoby w wieku 35-44 lata (15,3% – 692 osoby).

W stosunku do roku 2012 wzrost odsetka przeszkolonych, w strukturze absolwentów ze względu na wiek, wystąpił w trzech najstarszych grupach wiekowych. Najwyższy wskaźnik odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (wzrost o 2,1 pkt proc.), nieco niższy wśród osób w kategorii wiekowej 45 lat i więcej (wzrost o 1,8 pkt proc.), najniższy natomiast wzrost wystąpił wśród osób z przedziału wiekowego 35-44 lata (wzrost o 0,3 pkt proc.). Spadek względem roku 2012 miał miejsce jedynie w najmłodszej grupie absolwentów szkoleń, a więc osób w wieku od 18 do 24 lat (spadek o 4,3 pkt proc.).

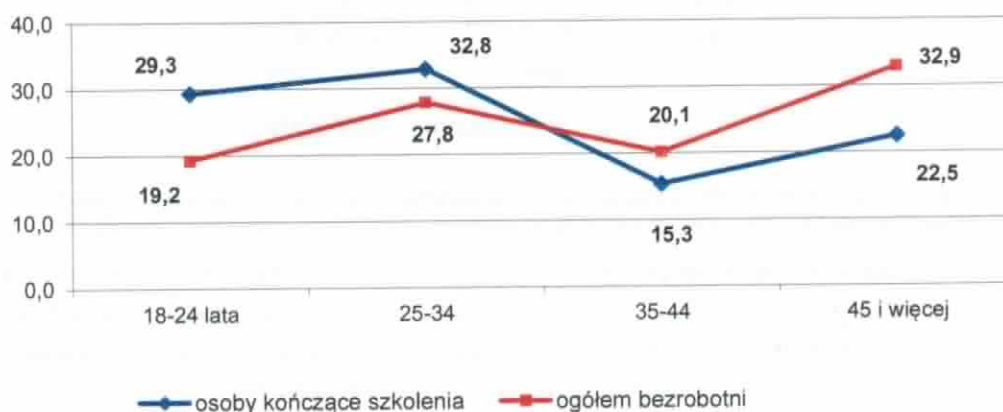
Wykres 5. Struktura wiekowa osób kończących szkolenia w latach 2012-2013 w Warmińsko-Mazurskim

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Porównując strukturę wiekową osób przeszkolonych do struktury ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim, zaobserwować można między nimi różnice. Szczególnie duża dysproporcja widoczna jest w grupie osób w wieku 18-24 lata, które na koniec grudnia 2013 roku stanowiły 19,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wśród kończących szkolenia, udział procentowy tej populacji wynosił 29,3% (różnica – 10,1 pkt proc.). Jest to jedna z dwóch grup (obok grupy osób w wieku 25-34 lat), w której odsetek osób przeszkolonych przewyższał wartość udziału procentowego w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 6. Struktura wiekowa osób, które ukończyły szkolenie i bezrobotnych ogółem – wg stanu na koniec 2013 rok (w %)

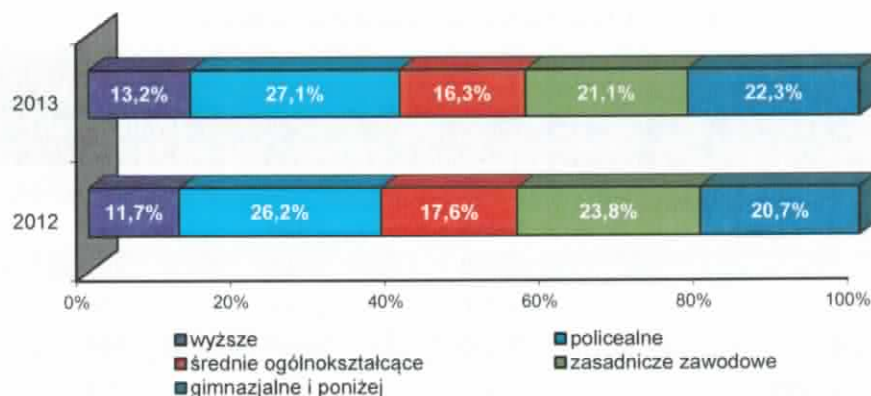

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Wśród szkolących się w 2013 roku, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym zawodowym (1 223 osoby, tj. 27,1% ogółu kończących szkolenia), gimnazjalnym i niższym (1 008 osób, tj. 22,3%) oraz zasadniczym zawodowym (952 osoby, tj.), natomiast najmniej liczna grupa reprezentowana była przez osoby z wykształceniem wyższym (597 osób, tj. 13,2%) i średnim ogólnokształcącym (735 osób, tj. 16,3%).

W porównaniu do roku 2012 odsetek szkolących się zwiększył się wśród ogółu osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i niższym (wzrost o 1,6 pkt proc.), wyższym (o 1,5 pkt proc.) oraz policealnym i średnim zawodowym (o 0,9 pkt proc.). Spadek tego wskaźnika wystąpił natomiast w dwóch pozostałych grupach, tj. wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (spadek o 2,7 pkt proc.) oraz średnim ogólnokształcącym (o 1,3 pkt proc.).

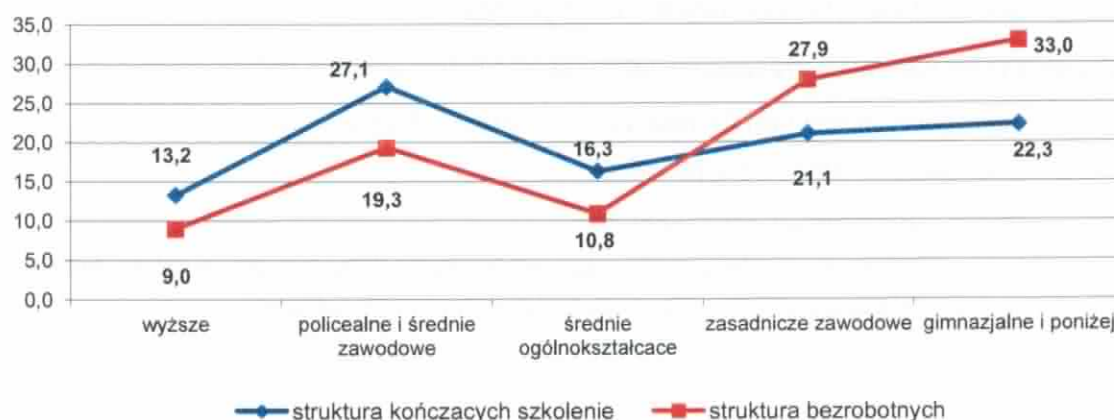
**Wykres 7. Struktura osób kończących szkolenia według poziomu wykształcenia
- stan na koniec 2013 rok**

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Podobnie jak w przypadku struktury wiekowej, analiza struktury wykształcenia osób korzystających ze szkoleń w 2013 roku, wskazuje, że odbiega ona od struktury zarejestrowanych bezrobotnych. Szczególnie wyraźną różnicę zaobserwować można wśród osób z najniższym poziomem wykształcenia – gimnazjalnym i poniżej. W ewidencji bezrobotnych osoby te stanowiły 33,0% ogółu zarejestrowanych, natomiast wśród kończących szkolenia 22,3% (różnica – 10,6 pkt proc.). Także w przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym odsetek kończących szkolenie (21,1%) był niższy od procentowego udziału tej kategorii bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych (27,9%) – różnica wyniosła 6,9 pkt proc. W przypadku osób legitymujących się wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym, udział osób kończących szkolenie przewyższał wartość udziału procentowego w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (średnio o 5,8 pkt proc.).

**Wykres 8. Struktura osób, które ukończyły szkolenie i bezrobotnych ogółem, wg poziomu wykształcenia
wg stanu na 31 XII 2013 r.**

Źródło: Dane PUP. Obliczenia własne

W odniesieniu do roku 2012, obserwujemy wzrost liczby przeszkolonych we wszystkich kategoriach osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Największe wzrosty wystąpiły

wśród osób: powyżej 50 roku życia – wzrost o 247 osób (49,1%); niepełnosprawnych – wzrost o 52 osoby (26,7%) oraz mieszkańców wsi – wzrost o 414 osób (26,6%).

Tabela 4. Liczba przeszkolonych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie Warmińsko-Mazurskim w latach 2012-2013*

Wyszczególnienie	2012	2013	Dynamika (w liczbach)	Dynamika (w %)
OGÓŁEM	3 784	4 515	731	19,3
BEZROBOTNI w tym:	3 718	4 490	772	20,8
Kobiety	1 344	1 665	321	23,9
Do 25 roku życia	1 286	1 394	108	8,4
Mieszkańcy wsi	1 555	1 969	414	26,6
Długotrwale bezrobotni	1 663	1 871	208	12,5
Kobiety które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	223	284	61	27,4
Powyżej 50 roku życia	503	750	247	49,1
Bez kwalifikacji zawodowych	351	411	60	17,1
Bez doświadczenia zawodowego	1 111	1 230	119	10,7
Bez wykształcenia średniego	1 566	1 906	340	21,7
Niepełnosprawni	195	247	52	26,7

* Jedna osoba może wystąpić w kilku kategoriach

Źródło: Załącznik 6 do sprawozdania MPiPS-01, Aktywne programy rynku pracy za 2012 i 2013 rok.

W porównaniu do roku 2012 zmniejszył się udział procentowy bezrobotnych kończących szkolenia wśród następujących grup:

- do 25 roku życia – spadek o 3,6 pkt proc.,
- długotrwale bezrobotnych – o 3,0 pkt proc.,
- bez doświadczenia zawodowego – o 2,5 pkt proc.,
- bez kwalifikacji zawodowych – o 0,2 pkt proc.

Zwiększył się natomiast procentowy udział absolwentów szkoleń wśród:

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia – wzrost o 3,2 pkt proc.,
- mieszkańców wsi – o 2,1 pkt proc.,
- bezrobotnych kobiet – o 1,0 pkt proc.,
- kobiet, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia, a także bezrobotnych bez wykształcenia średniego i niepełnosprawnych – o 0,3 pkt proc.

Tabela 5. Procentowy udział wybranych grup w ogólnej liczbie bezrobotnych kończących szkolenie w latach 2012-2013*

Wyszczególnienie	2012	2013	Dynamika (w pkt proc.)
BEZROBOTNI w tym:	100,0	100,0	x
Kobiety	36,1	37,1	1,0
Do 25 roku życia	34,6	31,0	-3,6
Mieszkańcy wsi	41,8	43,9	2,1
Długotrwale bezrobotni	44,7	41,7	-3,0
Kobiety które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	6,0	6,3	0,3
Powyżej 50 roku życia	13,5	16,7	3,2
Bez kwalifikacji zawodowych	9,4	9,2	-0,2
Bez doświadczenia zawodowego	29,9	27,4	-2,5
Bez wykształcenia średniego	42,1	42,4	0,3
Niepełnosprawni	5,2	5,5	0,3

* Jedna osoba może wystąpić w kilku kategoriach

Źródło: Załącznik 6 do sprawozdania MPiPS-01, Aktywne programy rynku pracy za 2012 i 2013 rok.

2.3. OBSZARY TEMATYCZNE REALIZOWANYCH SZKOLEŃ

Szkolenia realizowane przez urzędy pracy województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku miały szeroki zakres tematyczny, a analiza struktury absolwentów, którzy je kończyli, pozwala odnotować najważniejsze tendencje jaki im towarzyszyły, tj. najwyższą i najniższą popularność.

Wśród kierunków szkoleń, które cechowały się w 2013 roku największym udziałem procentowym w ogólnej ich liczbie, należy wymienić te związane z:

- usługami transportowymi, w tym kursami prawa jazdy – absolwenci tego kierunku stanowili w 2013 roku 25,0% (1 113 osób) wszystkich szkoleń, przy 25,1% (948 osób) udziale w 2012 roku,
- architekturą i budownictwem – 10,2%, tj. 459 osób (w 2013 r.) wszystkich szkoleń, przy 10,3% (tj. 389 osób) udziale w 2012 r.,
- zarządzaniem i administrowaniem – 6,0%, tj. 269 osób (w 2013 r.) i 3,9%, tj. 149 osób (w 2012 r.),
- opieką społeczną (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat) – 5,8%, tj. 262 osoby (w 2013 r.) i 4,0%, tj. 151 osób (w 2012 r.)

Ponadto, w latach 2012-2013 zwiększyło się zainteresowanie następującymi kierunkami szkoleń:

- ✓ Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej – wzrost o 3,0 pkt proc.,
- ✓ Zarządzanie i administrowanie – o 2,1 pkt proc.,
- ✓ Opieka społeczna, w tym opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat – o 1,8 pkt proc.,
- ✓ Informatyka i wykorzystanie komputerów – o 1,1 pkt proc.

Tabela 6. Struktura osób kończących szkolenia według kierunków szkoleń w latach 2012 i 2013

Nazwa obszaru szkolenia	2012	2013	Wzrost/spadek (w liczbach)
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	1	135	134
Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	21	20	-1
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	4	17	13
Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	1	3	2
Języki obce	7	7	0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	229	241	12
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	120	143	23
Zarządzanie i administrowanie	147	269	122
Prace sekretarskie i biurowe	52	101	49
Informatyka i wykorzystywanie komputerów	111	181	70
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	176	154	-22
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	40	27	-13
Architektura i budownictwo	389	459	70
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	18	42	24
Weterynaria	1	3	2
Opieka zdrowotna	8	46	38
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	151	262	111
Ochrona własności i osób	48	64	16
Ochrona środowiska	0	5	5
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	134	72	-62
Usługi gastronomiczne	163	131	-32
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	54	75	21
Usługi krawieckie, obuwnicze	23	9	-14
Usługi stolarskie, szklarskie	58	7	-51
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	948	1 131	183
Pozostałe usługi	200	243	43
Bhp	0	4	4
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	60	0	-60
Inne obszary szkoleń	620	664	44
Ogółem	3 784	4 515	731

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

Zmniejszyło się natomiast w 2013 roku zainteresowanie takimi kierunkami szkoleń jak:

- ✓ Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja – spadek o 6,1 pkt proc.,
- ✓ Nauka aktywnego poszukiwania pracy – o 1,6 pkt proc.,
- ✓ Usługi gastronomiczne oraz usługi stolarskie i szklarskie – o 1,4 pkt proc.,
- ✓ Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów – o 1,2 pkt proc.

2.4. CZAS TRWANIA SZKOLEŃ DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

W 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim powiatowe urzędy pracy zorganizowały w sumie 1 632 szkolenia. Podobnie, jak w poprzednich latach, najczęściej organizowane były kursy trwające od 31 do 80 godzin dydaktycznych – 518 kursów (31,7% ogółu). Dla porównania w 2012 r. stanowiły one 36,8% wszystkich szkoleń. Drugą co do liczebności grupę tworzyły szkolenia, których program obejmował od 151 do 300 godzin – 408 kursów (25,0% ogółu). Szkolenia krótkie do 30 godzin to 19,8% (323 kursy) wszystkich organizowanych szkoleń. Najmniejszy odsetek w ogólnej liczbie kursów – 2,0% (33 kursy) stanowiły szkolenia długie, powyżej 300 godzin dydaktycznych.

Tabela 7. Liczba i czas trwania szkoleń oraz liczba osób, które je ukończyły w 2013 roku

Wyszczególnienie	Liczba szkoleń zakończonych	Liczba osób, które ukończyły szkolenie	Procentowy udział liczby szkoleń w liczbie ogółem	Procentowy udział liczby uczestników w liczbie ogółem
2013				
Ogółem, z tego:	1 632	4 515	100,0	100,0
do 30 godzin	323	732	19,8	16,2
od 31 do 80 godzin	518	1 148	31,7	25,4
od 81 do 150 godzin	350	991	21,4	21,9
od 151 do 300 godzin	408	1 387	25,0	30,7
powyżej 300 godzin	33	257	2,0	5,7
2012				
Ogółem, z tego:	1 271	3 784	100,0	100,0
do 30 godzin	125	327	9,8	8,6
od 31 do 80 godzin	468	1 113	36,8	29,4
od 81 do 150 godzin	285	868	22,4	22,9
od 151 do 300 godzin	363	1 272	28,6	33,6
powyżej 300 godzin	30	204	2,4	5,4

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”

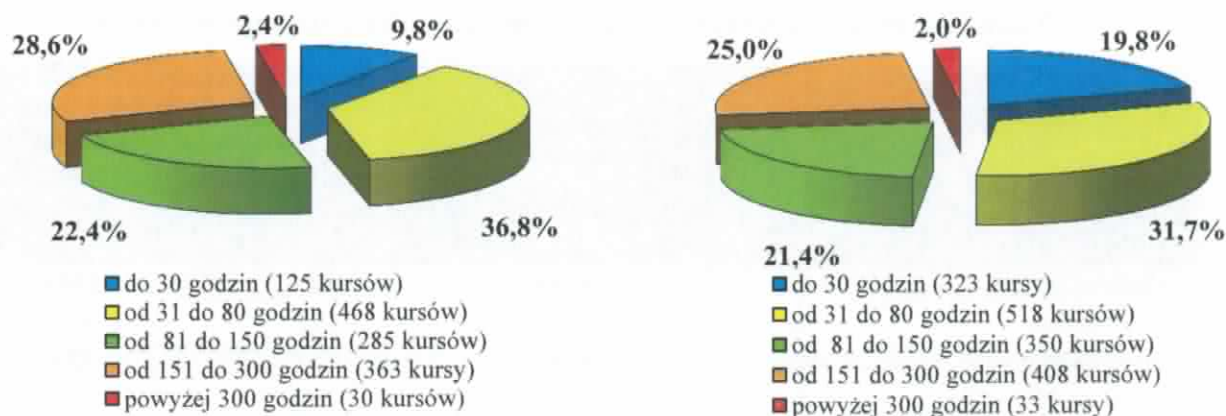
W 2013 roku powiatowe urzędy pracy rzadziej niż w 2012 roku organizowały szkolenia obejmujące większą liczbę godzin. O 5,1 pkt proc. zmniejszył się udział kursów, których program nauczania mieścił się w przedziale od 31 do 81 godzin dydaktycznych. O 1,0 pkt proc. spadł

odsetek szkoleń trwających od 81 do 151 godzin; o 3,6 pkt proc. szkoleń od 151 do 300 godzin oraz o 0,4 pkt proc. szkoleń trwających powyżej 300 godzin.

Zmniejszenie to nastąpiło kosztem wzrostu liczby szkoleń krótszych do 30 godzin (wzrost o 10,0 pkt proc.).

Analizując strukturę uczestników szkoleń i czas trwania kursów na przestrzeni dwóch lat zaobserwowano zmianę w dotychczasowej spadkowej tendencji procentowego udziału uczestników szkoleń krótkich (trwających do 30 godzin dydaktycznych). W roku 2013 nastąpił wzrost odsetka osób zainteresowanych taką formą szkoleń – wzrost o 7,6 pkt proc. (dla porównania w 2012 roku w stosunku do roku 2011 wskaźnik ten zmienił się o -3,4 pkt proc). Wzrosła ponadto liczba uczestników najdłuższych szkoleń, których program obejmował ponad 300 godzin – wzrost o 0,3 pkt proc. W pozostałych przypadkach obserwujemy spadek odsetka osób zainteresowanych szkoleniami w takich przedziałach czasowych. Największy wystąpił wśród szkoleń od 31 do 80 godzin, w których liczba uczestników zmniejszyła się o 4,0 pkt proc. W dalszej kolejności największy spadek dotyczył osób szkolących się w przedziale czasowym od 151 do 300 godzin dydaktycznych – spadek o 2,9 pkt proc. Najmniejsza zmiana dotyczyła szkoleń w przedziale od 81 do 150 godzin, w których spadek na koniec 2013 roku osiągnął wartość 1,0 pkt proc.

Wykres 9. Liczba i czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2012-2013

Źródło: Załącznik 4 do sprawozdania MPiPS-01. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

3. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY, WG STANU NA KONIEC 2013 R.

3.1. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ NA TLE INNYCH AKTYWNYCH FORM

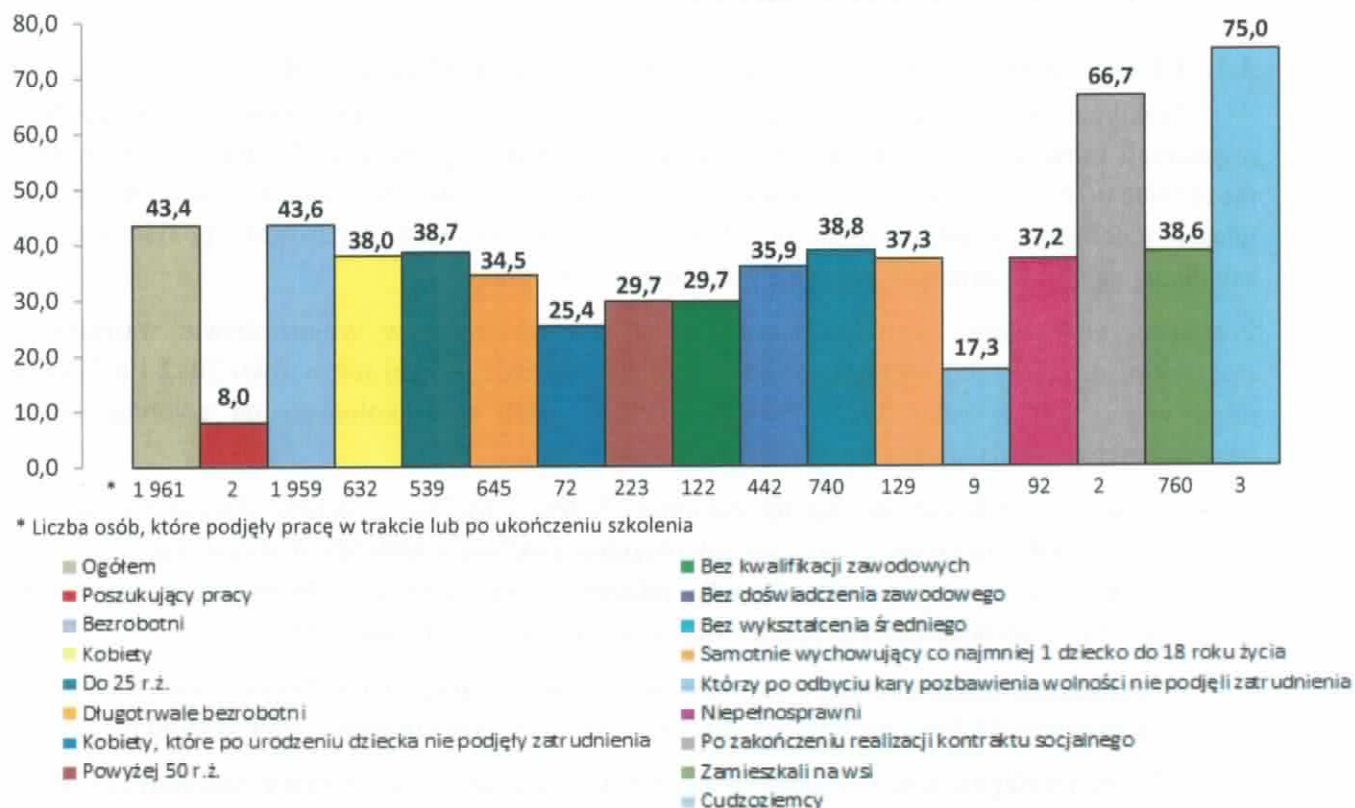
Efektywność szkoleń to wypadkowa wielu czynników, które należy brać pod uwagę przy organizacji kursów. Na zakładany efekt ostateczny, podjęcie przez bezrobotnego pracy, wpływ może mieć m.in. zrozumienie celu i konieczności zmian, motywacja bezrobotnego do uczestnictwa, właściwy dobór uczestników kursu, przydatność tematyki szkolenia, dopasowany poziom i rodzaj szkolenia, zgodność tematyki szkoleń z potrzebami rynku pracy.

Przeciętna efektywność zatrudnieniowa szkoleń realizowanych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku wynosiła 43,4%⁷, to o 1,4 pkt proc. więcej niż w roku 2012 i o 3,3 pkt proc. więcej niż w roku 2011. Ponadto rozbieżność osób przeszkolonych na wybrane grupy bezrobotnych pozwala sformułować następujące wnioski:

- najwyższą efektywność, bo na poziomie 75,0% i 66,7%, osiągnęli absolwenci szkoleń wśród **cudzoziemców** i osób **po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego**, jednakże liczba tych osób stanowiła niewielki odsetek wśród ogółu bezrobotnych podejmujących pracę po zakończonym szkoleniu – odpowiednio 3 (0,2%) i 2 osoby (0,1%);
- **bezrobotni**, którzy ukończyli szkolenia w 2013 roku, osiągnęli efektywność zatrudnieniową na poziomie 43,6% – na 4 490 absolwentów szkoleń, pracę podjęło 1 959 spośród nich;
- 38,0% **kobiet** znalazło zatrudnienie po odbytym szkoleniu – z 1 665 przeszkolonych kobiet, pracę podjęło jedynie 632 spośród nich;
- efektywność szkoleń, wśród osób **poszukujących pracy** wyniosła w 2013 roku zaledwie 8,0%, jednakże podobnie jak w przypadku kończących szkolenia cudzoziemców i osób po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, ich odsetek wśród ogółu podejmujących zatrudnienie po odbytym szkoleniu była niski (2 osoby – 0,1%);
- niska efektywność szkoleń wystąpiła również w przypadku **bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia** – spośród 52 osób kończących szkolenia, jedynie 9 (17,3%) z nich znalazło pracę;
- efektywność szkoleń w grupie bezrobotnych, którzy są najczęściej wymieniani wśród bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc **osób do 25 roku życia, długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia oraz zamieszkałych na wsi**, kształtowała się poniżej średniej wojewódzkiej – odpowiednio 38,7%, 34,5%, 29,7% oraz 38,6%.

⁷ Efektywność liczona do 3 m-cy od ukończenia szkolenia (na podstawie załącznika numer 6 do sprawozdania MPiPS-01).

Wykres 10. Efektywność zatrudnieniowa szkoleń realizowanych wśród wybranych grup bezrobotnych w 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim.

Źródło: Załącznik 6 do sprawozdania MPiPS-01, Aktywne programy rynku pracy za 2013 r.

Efektywność zatrudnieniowa szkoleń, rozpatrywana z uwagi na płeć szkolących się osób, w roku 2013 wskazuje na wyższy odsetek zatrudnionych mężczyzn niż kobiet. Z liczby 2 850 mężczyzn, którzy ukończyli szkolenie, w jego trakcie lub w okresie 3 miesięcy po zakończeniu, pracę podjęło 1 329 mężczyzn – wskaźnik ponownego zatrudnienia wynosił 46,6%. W przypadku kobiet wartości te kształtowały się odpowiednio na poziomie – z liczby 1 665 kobiet, które ukończyły szkolenie, 632 podjęły pracę w okresie do 3 miesięcy od jego ukończenia (wskaźnik ponownego zatrudnienia – 38,0%). Różnica w efektywności zatrudnieniowej między mężczyznami a kobietami wyniosła zatem 8,6 pkt proc.

Koszt aktywizacji jednego uczestnika szkoleń w 2013 roku wynosił przeciętnie w województwie 2 524,1 zł⁸, (przed rokiem 2 414,8 zł). Obserwujemy zatem w skali roku wzrost tego wskaźnika o 109,3 zł (o 4,5%). Z kolei koszt ponownego zatrudnienia po odbyciu szkoleń wyniósł średnio w województwie 5 811,5 zł i był niższy o 258,2 zł (o 4,3%) niż w roku 2012.

⁸ Zgodnie z metodologią przyjętą przez MPiPS do kosztów szkoleń wliczono: koszty należne instytucjom szkoleniowym, pożyczki szkoleniowe, koszty egzaminów i uzyskania licencji, koszty szkoleń pracowników refundowane pracodawcom, stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres studiów). Dla porównania patrz: *Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2012 roku*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Funduszy, Warszawa 2013 r.

Wykres 11. Kosztowa i zatrudnieniowa efektywność szkoleń w Warmińsko-Mazurskim w latach 2008-2013

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 6 „Aktywne programy rynku pracy”⁹ oraz dane kwartalne za 2013 rok przekazane przez urzędy pracy.

Efektywność zatrudnieniowa szkoleń realizowanych w 2013 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 43,4%. Od roku 2010 obserwujemy niezmienny wzrostowy trend tego wskaźnika – z poziomu 38,5% w tym czasie do 42,0% w roku 2012. W odniesieniu do roku 2013 jest to wzrost w skali czterech lat o 4,9 pkt proc.

Na koniec 2013 roku efektywność zatrudnieniowa powyżej średniej wojewódzkiej wystąpiła w 6 obszarach tematycznych szkoleń, w tym najwyższa w:

- ✓ rozwoju osobowości i kariery zawodowej – 75,6 %,
- ✓ usługach hotelarskich – 71,4%,
- ✓ językach obcych – 57,1%,
- ✓ zarządzaniu i administrowaniu – 56,1%,

⁹ Efektywność liczona na koniec marca 2013 r., po trzech miesiącach od zakończenia roku, w którym realizowane były szkolenia (Załącznik nr 6, MPiPS).

Tabela 8. Efektywność szkoleń w wybranych obszarach tematycznych w latach 2012-2013

Wyszczególnienie	2012	2013	Dynamika 2013/ 2012
Ogółem	35,4	40,6	5,2
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	0,0	75,6	75,6
Języki obce	57,1	57,1	0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	16,6	14,9	-1,7
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	27,5	33,6	6,1
Zarządzanie i administrowanie	57,8	56,1	-1,7
Prace sekretarskie i biurowe	40,4	10,9	-29,5
Informatyka i wykorzystanie komputerów	17,1	14,4	-2,7
Technika i handel artykułami technicznymi	30,1	46,1	16
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	32,5	33,3	0,8
Architektura i budownictwo	29,8	37,0	7,2
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	83,3	38,1	-45,2
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	18,5	18,7	0,2
Ochrona własności i osób	10,4	46,9	36,5
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	29,9	29,2	-0,7
Usługi gastronomiczne	24,5	35,9	11,4
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	24,1	32,0	7,9
Usługi krawieckie, obuwnicze	34,8	44,4	9,6
Usługi stolarskie, szklarskie	58,6	71,4	12,8
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	32,8	40,2	7,4
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	11,7	0,0	-11,7

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”¹⁰.

Efektywność szkoleń, poniżej średniej wojewódzkiej, wystąpiła w 12 obszarach tematycznych, w tym najniższa wśród:

- ✓ prac sekretarskich i biurowych – 10,9%,
- ✓ informatyki i wykorzystania komputerów – 14,4%,
- ✓ sprzedaży, marketingu, public relations i handlu nieruchomościami – 14,9%,
- ✓ opiece społecznej, w tym: opiece nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi oraz wolontariacie – 18,7%.

3.2. EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ GRUPOWYCH I INDYWIDUALNYCH W 2013 R.

Wg stanu na koniec 2013 r. urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim przeszkoliły grupowo 3 219 bezrobotnych – o 844 (o 35,5%) osoby więcej niż przed rokiem. Zatrudnienie po odbytych szkoleniach znalazło 37,2% spośród nich – aż o 13,2 pkt proc. więcej niż w roku ubiegłym¹¹.

¹⁰ Efektywność liczona na koniec roku 2013 (Załącznik nr 4, MPiPS).

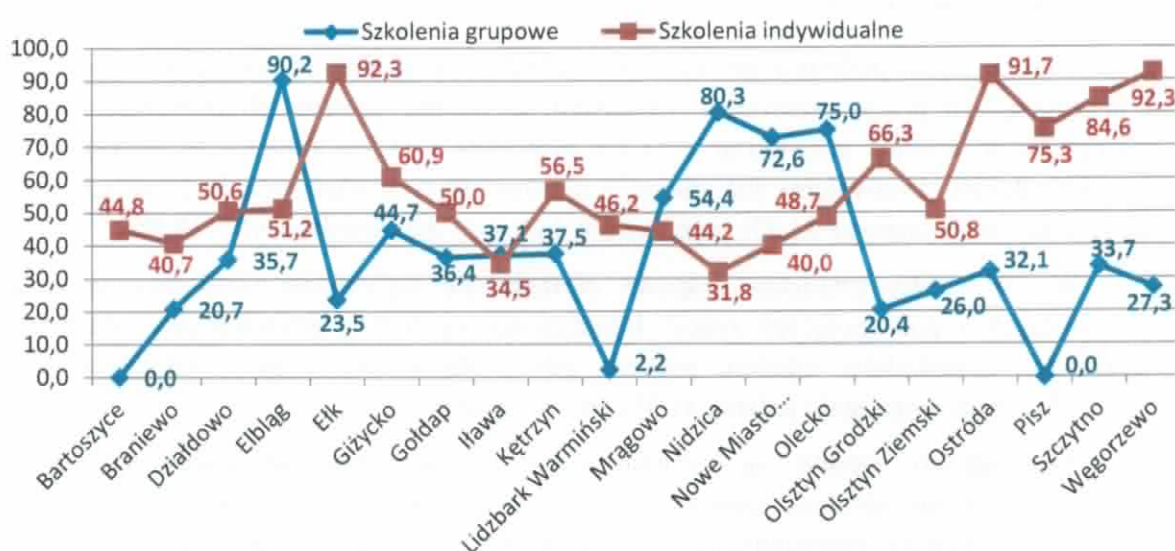
¹¹ Dane przekazane przez PUP w uzupełnieniu do obowiązującej sprawozdawczości.

Wyższą efektywność szkoleń od średniej wojewódzkiej osiągnęło siedem powiatów, w tym: elbląski (90,2%), nidzicki (80,3%), olecki (75,0%), nowomiejski (72,6%), mrągowski (54,4%), giżycki (44,7%) oraz kętrzyński (37,5%).

W jedenastu urzędach pracy szkolenia przyniosły niższą efektywność od średniej wojewódzkiej, w tym w powiatach: iławskim (37,1%), gołdapskim (36,4%), działdowskim (35,7%), szczycieńskim (33,7%), ostródzkim (32,1%), węgorzewskim (27,3%), olsztyńskim (26,0%), elckim (23,5%), braniewskim (20,7%), mieście Olsztynie (20,4%) oraz lidzbarskim (2,2%).

W 2 powiatach, tj. bartoszyckim i piskim, nie realizowano w tym okresie żadnych szkoleń grupowych.

Wykres 12. Efektywność szkoleń grupowych i indywidualnych wg stanu na koniec 2013 r.

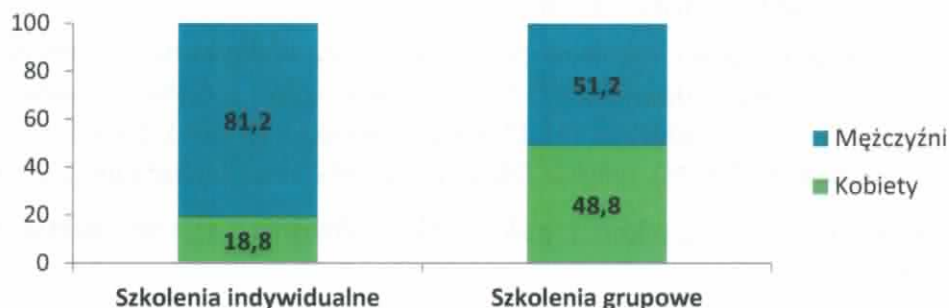
Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Szkolenia indywidualne realizowane były przez wszystkie urzędy pracy województwa warmińsko-mazurskiego i osiągnęły wyższą efektywność zatrudnienia niż w przypadku szkoleń grupowych. Na koniec 2013 roku liczba przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy wyniosła 1 142 osób – o 27 (o 2,4%) osób więcej niż w roku 2012. Zatrudnienie po odbytych szkoleniach znalazło 53,4% spośród nich – to o 20,8 pkt proc. więcej niż w roku poprzednim.

Wyższą efektywność szkoleń od średniej wojewódzkiej osiągnięto w ośmiu urzędach pracy, w tym w powiatach: elckim i węgorzewskim (92,3%), ostródzkim (91,7%), szczycieńskim (84,6%), piskim (75,3%), mieście Olsztynie (66,3%), giżyckim (60,9%), kętrzyńskim (56,5%).

W dwunastu urzędach pracy szkolenia przyniosły niższą efektywność od średniej wojewódzkiej, w tym w powiatach: elbląskim (51,2%), olsztyńskim (50,8%), działdowskim (50,6%), gołdapskim (50,0%), oleckim (48,7%), lidzbarskim (46,2%), bartoszyckim (44,8%), mrągowskim (44,2%), braniewskim (40,7%), nowomiejskim (40,0%), iławskim (34,5%) oraz nidzickim (31,8%).

Wykres 13. Szkolenia indywidualne i grupowe realizowane w 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim, wg kryterium płci*

* Dane przekazane przez PUP w uzupełnieniu do obowiązującej sprawozdawczości.

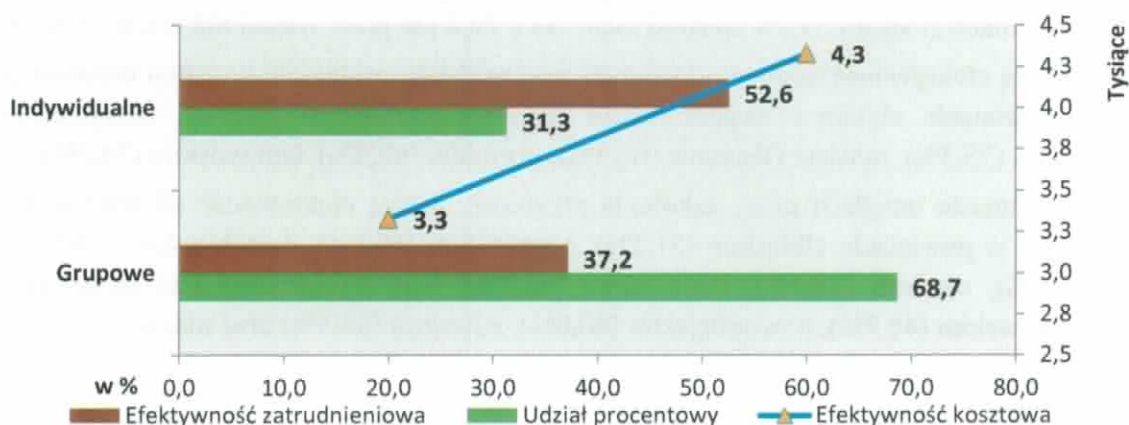
Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

W roku 2013, podobnie jak na koniec 2012 r., w strukturze szkółących się bezrobotnych i poszukujących pracy, przeważali mężczyźni. O ile tak wyraźna dysproporcja nie występuje jeszcze wśród szkoleń grupowych – 51,2% mężczyzn i 48,8% kobiet – to w wypadku szkoleń indywidualnych obserwujemy już znaczącą nierówność tych wielkości. Podczas gdy z tej formy aktywizacji skorzystało aż 81,2% mężczyzn, kobiet było odpowiednio tylko 18,8%.

W 2013 roku szkolenia grupowe cieszyły się największą popularnością wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Beneficjenci tej formy aktywizacyjnej stanowili 68,7% wszystkich uczestników szkoleń, podczas gdy z aktywizacji poprzez udział w szkoleniach indywidualnych skorzystało jedynie 31,3% spośród nich.

Niemniej to właśnie ta ostatnia forma podnoszenia lub zdobywania kwalifikacji i umiejętności zawodowych charakteryzowała się wyższą efektywnością zatrudnieniową. Na 1 467 przeszkolonych indywidualnie, prace w okresie do 3 miesięcy od ukończenia kursu znalazło 771 (52,6%) osób, podczas gdy bezrobotni i poszukujący pracy poprzez szkolenie grupowe osiągnęli efektywność na poziomie 37,2% – na 3 219 przeszkolonych zatrudnienie znalazło 1 197 spośród nich.

Wykres 14. Udział procentowy szkoleń grupowych i indywidualnych, oraz ich efektywność zatrudnieniowa i kosztowa, wg stan na koniec 2013 roku.

Źródło: Dane PUP. Opracowanie własne.

Natomiast jeśli spojrzymy na efektywność kosztową poszczególnych form aktywizacyjnych, okazuje się, że szkolenia grupowe były tańsze niż szkolenia indywidualne. Koszt jednej przeszkolonej grupowo osoby w 2013 roku wyniósł 3 324 zł, natomiast beneficjentów kursów indywidualnych subsydiowano średnio na poziomie 4 326 zł/os.

4. SZKOLENIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

Celem głównym Programu jest: umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w okresie programowania 2007-2013 pełni rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP 2) i jest odpowiedzialny za wdrażanie całego Priorytetu VI „*Rynek pracy otwarty dla wszystkich*”, a w jego ramach Działań:

- ❖ **6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie.** Celem Działania jest podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie;
- ❖ **6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia,** celem którego jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. W ramach tego działania realizowane są szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- ❖ **6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.** Celem Działania jest podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

W 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim, w ramach wdrażania Priorytetu VI, w 62 zakontraktowanych projektach na kwotę ponad 161 mln złotych, w tym w poddziałaniach:

Zaplanowanych do objęcia wsparciem było w tym czasie w sumie 11 752 osoby.

Tabela 9. Liczba i kwota zakontraktowanych projektów w ramach wdrażania Priorytetu VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” w roku 2013

Poddziałanie	Nazwa poddziałania	Liczba projektów	Kwota (w mln zł)
6.1.1	Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy	34	31
6.1.2	Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych w regionie	0	0
6.1.3	Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych	20	83
6.2	Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia	8	47
6.3	Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	0	0
SUMA		62	161

Źródło: Dane WUP, Obliczenia własne.

Od 2007 do 2013 r. zakontraktowano łącznie 326 projektów. Wartość tych projektów opiewała na kwotę ponad 664,5 mln zł. W projektach realizowanych w tym czasie w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie, udział wzięło w sumie 54 498 osób.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie odpowiada także za wdrażanie pierwszego Działania w ramach Priorytetu VIII *Regionalne kadry gospodarki – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie*, którego celem jest podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.

W ramach Priorytetu VIII realizowane są ogólne i specjalistyczne szkolenia dla kadr zarządzających i pracowników kierowanych na szkolenia przez swoich pracodawców obejmujące różnorodne obszary. Działania w ramach tego Priorytetu przewidują także szkolenia i kursy oraz poradnictwo zawodowe (jako działanie uzupełniające) dla osób zagrożonych utratą zatrudnienia oraz dla osób zwolnionych. W ramach projektów outplacementowych możliwe było udzielanie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. W ramach Działania 8.1 realizowane są również projekty z komponentem ponadnarodowym i projekt innowacyjny.

Tabela 10. Liczba osób, które rozpoczęły udział w projektach szkoleniowych w ramach Działania 8.1 POKL w latach 2008-2013.

Lata	Wartość projektów w PLN w mln zł	Liczba osób, które rozpoczęły udział w projekcie szkoleniowym
2008	35,1	1 092
2009	43,8	5 420
2010	40,9	6 608
2011	39,6	6 066
2012	44,4	7 495
2013	34,9	7 223
SUMA	238,7	33 904

Źródło: Dane WUP. Obliczenia własne.

W większości przypadków, kierunki szkoleń, realizowanych w ramach projektów, wpisują się w branżę istotne dla rozwoju naszego regionu. Dominują następujące kierunki szkoleń:

- ✓ operatorzy maszyn budowlanych,
- ✓ księgowi,
- ✓ opiekunowie osób starszych,
- ✓ magazynierzy z obsługą wózków widłowych,
- ✓ pracownicy hoteli i gastronomii
- ✓ kasjerzy kas fiskalnych,
- ✓ spawacze,
- ✓ mechatronicy,
- ✓ marketingowcy,
- ✓ zawodowi kierowcy,
- ✓ brukarze.

5. ORGANIZACJA SZKOLEŃ PRZEZ INSTYTUCJE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH

5.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Od 1 grudnia 2004 r. zgodnie z art. 20 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 99 poz. 1001 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004 r. w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych (Dz. U. nr 236, poz. 2365 z późn. zm.) Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie rozpoczął przyjmowanie wniosków o wpis do rejestru instytucji szkoleniowych (RIS). Wpis ten jest niezbędnym warunkiem do ubiegania się o zlecenia na szkolenie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, finansowanych ze środków publicznych, takich jak np. Fundusz Pracy, PFRON, fundusze pomocowe Unii Europejskiej.

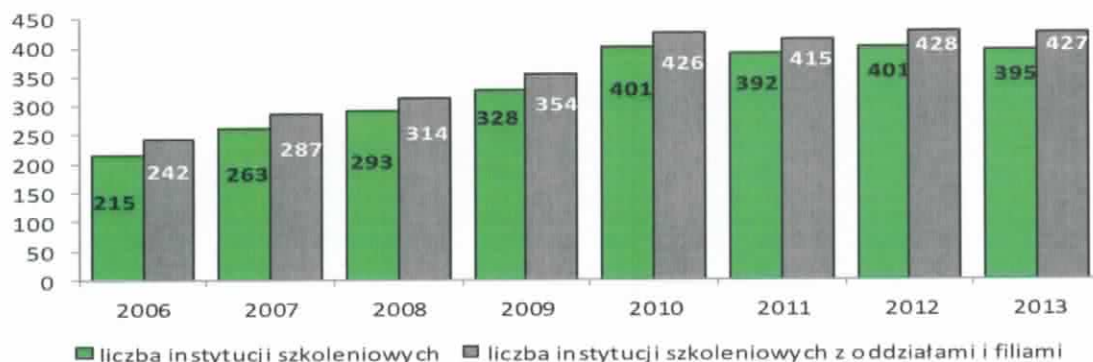
Instytucjami szkoleniowymi, w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, z którymi urzędy pracy zawierają umowy na szkolenia, są publiczne i niepubliczne podmioty prowadzące na podstawie odrębnych przepisów edukację pozaszkolną (kształcenie ustawiczne) z zakresu:

- kwalifikacji zawodowych,
- rozwijania umiejętności z zakresu poruszania się po rynku pracy.

Do podstawowych celów prowadzenia rejestru instytucji szkoleniowych należy ułatwienie rozeznania na rynku ofert szkoleniowych przede wszystkim osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. Baza firm szkolących jest także przydatnym narzędziem dla służb zatrudnienia w celu prowadzenia badań statystycznych instytucji działających w systemie pozaszkolnym.

Na przestrzeni lat 2006-2013 systematycznie rosło zainteresowanie rejestrem instytucji szkoleniowych, jako jednego z narzędzi rynku pracy, mającego wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych. W 2013 roku w całej Polsce do rejestru wpisanych było 12 125 firm (łącznie z oddziałami i filiami), w tym 427 w województwie warmińsko-mazurskim. W porównaniu z rokiem 2012 liczba instytucji w Polsce wzrosła o 853 (7,5%), natomiast w województwie warmińsko-mazurskim zmniejszyła się o 1 instytucję (0,23%). Z kolei liczba instytucji szkoleniowych bez oddziałów i filii wynosiła w 2013 roku 10 929 w Polsce oraz 395 w województwie.

Wykres 15. Instytucje szkoleniowe zarejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim wg stanu na koniec 2006-2013

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

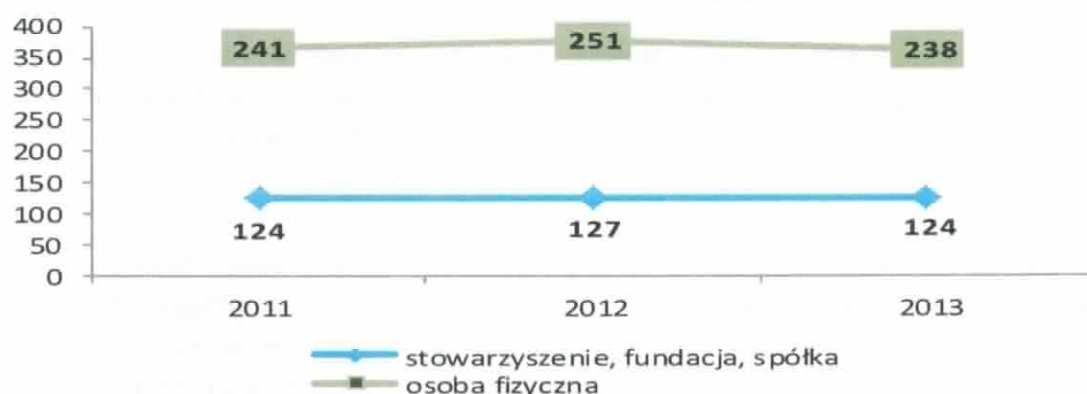
Rozmieszczenie terytorialne instytucji figurujących w rejestrze jest bardzo nierównomierne. Podobnie jak w poprzednich latach, tak w 2013 roku najczęściej instytucji zarejestrowanych było w głównych miastach województwa:

- Olsztyn – 152 jednostki, tj. 38,5% ogółu bez oddziałów i filii,
- Elbląg – 39 jednostek, tj. 9,9% ogółu bez oddziałów i filii,
- Ełk – 21 jednostek, tj. 5,3% ogółu bez oddziałów i filii.

W 2013 roku najmniej zarejestrowanych firm szkoleniowych miało swoje siedziby na terenie powiatów: braniewskiego - 3 instytucje, tj. 0,8% ogółu oraz lidzbarskiego i węgorzewskiego – po 4 instytucje, tj. 1,0% ogółu.

Biorąc pod uwagę sektor własności, zdecydowana większość (92,0%) zarejestrowanych w województwie, to instytucje niepubliczne – 393. Publiczne stanowią 8,0% (34) zarejestrowanych instytucji szkoleniowych wraz z oddziałami i filiami. Podobnie przedstawia się struktura zarejestrowanych instytucji w Polsce, najczęściej ma charakter instytucji niepublicznych, na koniec 2013 roku było ich bowiem 11 406 (94,1% ogółu), przy 719 (5,9%) instytucjach publicznych.

Wykres 16. Wybrane formy organizacyjne instytucji wpisanych do RIS w latach 2011-2013 w Warmińsko-Mazurskim

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

W 2013 roku instytucje szkoleniowe w województwie warmińsko-mazurskim najczęściej były prowadzone przez osoby fizyczne – 55,7% instytucji figurujących w RIS (238 podmiotów) oraz stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego – 29,0% (124 instytucje). Podobnie w Polsce, ponad połowa zarejestrowanych instytucji prowadzonych było przez osoby fizyczne - 52,8% (6 400 podmiotów), natomiast 28,4% (3 444) przez stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego.

Wśród najrzadziej występującej formy organizacyjnej instytucji szkoleniowej w województwie warmińsko-mazurskim wymienić można szkoły ponadgimnazjalne, w 2013 roku zarejestrowane były 2 szkoły ponadgimnazjalne (Szkoła Policealna im. prof. Zbigniewa Religi w Olsztynie oraz Medyczna Szkoła Zawodowa PROMEDICA w Olsztynie.), co stanowiło 0,5% ogółu firm figurujących w RIS.

Dość duży odsetek firm określiło swoją strukturę jako inną (4,7%), wynika to z tego, że firmy samodzielnie wypełniają wniosek i nie zawsze są w stanie dopasować swoją działalność do określonych we wniosku form organizacyjnych.

W rejestrze instytucji szkoleniowych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r. nie było zarejestrowanych żadnych placówek naukowych, naukowo-badawczych ani ośrodków badawczo-rozwojowych.

Wykres 17. Struktura wybranych form organizacyjnych instytucji zarejestrowanych w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 r.

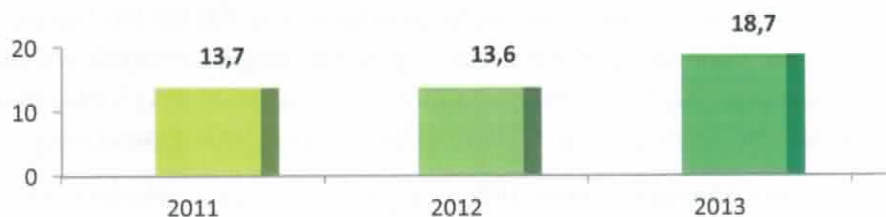

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

W 2013 roku spośród 427 instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w rejestrze prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, 80 (tj. 18,7% ogółu) zadeklarowało, iż posiadają akredytację lub znak jakości. Jest to o 37,9% więcej niż w 2012 r., kiedy posiadało je 58 firm. W Polsce w 2013 r. posiadanie akredytacji lub znaku jakości deklarowało 18,0% zarejestrowanych firm.

Znak jakości jest potwierdzeniem wysokiego standardu jakości usług. Wśród certyfikatów przedstawianych przez instytucje szkoleniowe mogą znaleźć się takie certyfikaty jak: akredytacja kuratora oświaty, certyfikat systemu zarządzania jakością kształcenia/szkolenia, wydany na podstawie międzynarodowych norm ISO, standard HACCP, certyfikat dla szkół językowych PASE lub inny znak jakości.

Wykres 9. Odsetek instytucji szkoleniowych posiadających akredytację lub inny certyfikat jakości w latach 2011-2013 w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.

5.2. POTENCJAŁ KADROWY ORAZ BAZA LOKALOWA ZAREJESTROWANYCH INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH

W porównaniu do 2012 r. znacznie wzrosła liczba zatrudnionych w instytucjach trenerów/wykładowców, z 7 120 osób w 2012 r. do 10 631 w 2013 r.. Z danych dotyczących struktury kadry dydaktycznej wykładowców i trenerów zatrudnionych w firmach zarejestrowanych w RIS, pod względem wymiaru czasu pracy, wynika że w 2012 r. 6 479 osób (91,0%) zatrudnionych było w niepełnym czasie pracy (np. umowy, umowy zlecenia itp.), zaś 641 (9,0%) wykładowców pracowało w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w 2013 r. w niepełnym czasie pracy zatrudnionych było 8 031 trenerów (75,5%), natomiast w pełnym wymiarze czasu pracy 2 600 (24,5%).

W Polsce w badanym okresie utrzymuje się podobna tendencja. W 2013 roku w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucjach szkoleniowych było zatrudnionych 36 213 osób, tj. 13,1%, zaś w niepełnym wymiarze 239 964 osoby, tj. 86,9% pracowników. W 2012 roku w pełnym wymiarze czasu pracy w instytucjach szkoleniowych były zatrudnione 31 834 osoby, tj. 17,0%, zaś w niepełnym wymiarze 155 875 osób, tj. 83,0% pracowników¹². Duża ilość osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy może wynikać z tego, że szkolenia lub też cykl kursów realizowanych jest obecnie, jako jednorazowe projekty w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, co warunkuje wybór wykwalifikowanej kadry wykładowców/trenerów w zależności od konkretnego szkolenia.

Deklaracje instytucji szkoleniowych dotyczące stanu bazy lokalowej i sprzętu, jakim dysponowały w 2013 r. rozkładają się następująco:

- własne sale wykładowe posiadało 25,1% zarejestrowanych instytucji;
- sale wynajmowane – 43,6%;
- sale własne i wynajmowane – 31,4%;
- własne pomieszczenia warsztatowe i wyposażenie dydaktyczne posiadało 29,7% instytucji, korzystanie z własnego lub wynajmowanego wyposażenia deklarowało 47,3% instytucji, zaś 23,0% korzystało z wynajmowanych pomieszczeń warsztatowych i wyposażenia dydaktycznego.
- ponad 69% instytucji deklarowało posiadanie własnego sprzętu komputerowego. Zarówno z własnego jak i wynajmowanego sprzętu korzystało 23,9% instytucji,
- 4,5% wyłącznie z wynajmowanego, sprzętem komputerowym nie dysponowało 2,3% zarejestrowanych instytucji szkoleniowych.
- dostęp do sieci teleinformatycznej deklarowało 89,5% instytucji.
- umowy z pracodawcami na realizację części praktycznej programu szkoleń zawierało 48,2% instytucji szkoleniowych w województwie.

5.3. OBSZARY SZKOLEŃ INSTYTUCJI ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH

Oferta szkoleniowa w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych jest dostosowana do zmieniającego się zapotrzebowania na rynku pracy w zakresie posiadanych kwalifikacji.

¹² Wg Raportu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych wg stanu na dzień 31.12.2012 r. (dane wygenerowane 16.05.2014 r.)

Tabela 11. Oferta instytucji szkoleniowych według kodów obszaru szkolenia i liczby szkoleń w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2012-2013

Nazwa obszaru szkolenia	2012	2013	2013:2012
1. Podstawowe programy ogólne, w tym kształcenie umiejętności pisania i liczenia	18	15	-3
2. Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	341	336	-5
3. Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	583	470	-113
4. Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	83	65	-18
5. Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	56	48	-8
6. Języki obce	164	155	-9
7. Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	11	10	-1
8. Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	130	148	18
9. Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	149	127	-22
10. Zarządzanie i administrowanie	153	152	-1
11. Prawo sekretarskie i biurowe	47	41	-6
12. Prawo	73	58	-15
13. Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	13	3	-10
14. Matematyka i statystyka	10	6	-4
15. Informatyka i wykorzystywanie komputerów	261	279	18
16. Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	148	150	2
17. Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	6	5	-1
18. Architektura i budownictwo	126	133	7
19. Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	47	70	23
20. Weterynaria	6	6	0
21. Opieka zdrowotna	137	111	-26
22. Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	97	97	0
23. Ochrona własności i osób	32	36	4
24. Ochrona środowiska	11	21	10
25. Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	61	46	-15
26. Usługi gastronomiczne	64	78	14
27. Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	139	191	52
28. Usługi krawieckie, obuwnicze	5	6	1
29. Usługi stolarskie, szklarskie	21	25	4
30. Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	577	609	32
31. Pozostałe usługi	100	98	-2
32. BHP	-	176	
33. Nauka aktywnego poszukiwania pracy	-	20	
34. Inne obszary szkoleń	548	386	-162
Ogółem	4 217	4 177	-40

Źródło: Opracowanie własne. Raport Departamentu Rynku Pracy dla instytucji szkoleniowych aktywnych.(wydruk danych z dnia 31.12.2013).

W 2013 roku najczęściej pojawiającym się obszarem tematycznym w ofercie zarejestrowanych firm szkoleniowych były *usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy*, które zgłoszono 609 razy (14,6% obszarów szkoleń), *szkolenia nauczycieli i nauki o kształceniu* 470 razy (11,3%) oraz *rozwój osobowościowy i kariery zawodowej* – 336 razy (8,0%).

Dość duży odsetek stanowią szkolenia, których typ określono jako „inne obszary szkoleń”. Wynika to z faktu, że instytucje szkoleniowe wypełniając wniosek o wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych, samodzielnie określają, do jakiego obszaru szkoleniowego klasyfikują swoją ofertę. W praktyce niejednokrotnie występują z tym trudności, podmioty ubiegające się o wpis często klasyfikują kurs mało dokładnie. W 2013 roku liczba szkoleń w obszarze „inne” obejmowała

9,2% ogółu (386 oferowanych szkoleń). Zatem dane dotyczące tematyki szkoleń jak i dane liczbowe służą jedynie za informację orientacyjną.

W 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim najmniej licznymi obszarami w zbiorze ofert szkoleniowych były: *nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka* - 3 szkolenia; *górnictwo i przetwórstwo przemysłowe* - 5 szkoleń; *matematyka i statystyka* - 6 szkoleń, *usługi krawieckie, obuwnicze* - 6 szkoleń, *weterynaria* - 6 szkoleń.

5.4. AKTUALIZACJA DANYCH INSTYTUCJI SZKOLENIOWYCH W 2014 ROKU

Każda zarejestrowana instytucja szkoleniowa do 31 stycznia kolejnego roku kalendarzowego ma obowiązek powiadomić w formie papierowej lub elektronicznej wojewódzki urząd pracy o kontynuowaniu działalności, aktualizując dane na wniosku. W 2014 roku wpłynęły 343 wnioski aktualizujące dane instytucji szkoleniowych (86,6% instytucji zarejestrowanych w RIS, tj. o 15,3 pkt. proc. więcej niż w 2013 r.), wykreślono 51 firm, które nie złożyły wniosków aktualizacyjnych.

Podobnie jak przed aktualizacją, w 2014 r. instytucje szkoleniowe zarejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim najczęściej są prowadzone przez osoby fizyczne - 48,4% instytucji figurujących w RIS (198 podmiotów, tj. o 7,3 pkt. proc. mniej niż w 2013 r.) oraz stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego - 28,9% (124 instytucje, o 0,1 pkt proc mniej niż w 2013 r.).

Z danych zebranych z wniosków aktualizacyjnych wynika, że w 2013 r. instytucje szkoleniowe udzieliły nieodpłatnej pomocy polegającej na informowaniu o sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowaniu na kwalifikacje 18 859 osobom z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Po aktualizacji danych w 2014 r. nadal najczęściej pojawiającym się obszarem tematycznym w ofercie zarejestrowanych firm szkoleniowych były usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy, które zgłoszono 553 razy (spadek o 9,2% w porównaniu z 2013 r.), szkolenia nauczycieli i nauki o kształceniu 516 razy (9,8% częściej niż przed rokiem) oraz rozwój osobowościowy i kariery zawodowej - 339 razy (0,9% częściej niż w 2013r.).

Biorąc pod uwagę sektor własności, nadal zdecydowana większość (89,9%) zarejestrowanych w województwie, to instytucje niepubliczne - 368, publiczne stanowią 10,1% (41) zarejestrowanych instytucji szkoleniowych wraz z oddziałami i filiami (o 2,1 pkt. proc. więcej niż przed rokiem).

5.5. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY W 2013 R.

Jak już wcześniej wspomniano PUP zlecając szkolenia zawodowe mogą zadania te powierzyć jedynie instytucji zarejestrowanej w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy.

W roku 2013 urzędy pracy podpisały umowy na realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy z 384 instytucjami szkoleniowymi. Łącznie przeprowadziły one 1 632 szkolenia, które ukończyło 4 515 bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym 1 671 kobiet (37,0%). W 2012 r. było to 1 271 szkoleń (wzrost w 2013 r. o 28,4% - o 361 szkoleń), wśród których kursy ukończyły 3 784 osoby - wzrost w 2013 r. o 19,3% (o 731 osób).

Ponad połowę szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy realizowały instytucje określone w sprawozdaniu jako instytucje o innej formie organizacyjnej (50,8%). W 2013 roku 28,1% ogółu instytucji, z którymi zawarto umowę realizowały instytucje prowadzone przez osoby fizyczne -

108 instytucji. Na zlecenie urzędów pracy w 2013 r. bezrobotnych i poszukujących pracy szkoliły również: stowarzyszenia, fundacje i inne osoby prawne (39 podmiotów – 10,2% ogółu), ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego (18 podmiotów – 4,7%), zakłady pracy (10 – 2,6% ogółu), centra kształcenia ustawicznego i praktycznego (8 podmiotów – 2,1%).

Tabela 12. Instytucje szkoleniowe realizujące szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy (wg stanu na koniec 2012 i 2013 r.)

Instytucje szkoleniowe	Liczba							
	instytucji szkoleniowych		zakończonych szkoleń		osób, które ukończyły szkolenia			
	2012	2013	2012	2013	ogółem		kobiety	
Ogółem	321	384	1 271	1 632	3 784	4 515	1 373	1 671
szkoła średnia	0	2	0	3	0	16	0	13
szkoła wyższa	5	2	8	2	52	2	40	0
centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego	16	8	50	25	69	30	29	14
ośrodek kształcenia i doskonalenia zawodowego	18	18	115	80	288	400	119	201
placówka naukowa, naukowo-badawcza, ośrodek badawczo-rozwojowy	3	2	4	5	7	5	0	0
zakład pracy	10	10	65	75	65	103	3	7
stowarzyszenie, fundacja oraz inna osoba prawna	34	39	126	158	789	929	356	429
osoba fizyczna	85	108	361	617	1 019	1 542	251	466
specjalistyczny ośrodek szkoleniowo-rehabilitacyjny	0	0	0	0	0	0	0	0
inna forma	150	195	542	667	1 495	1 488	575	541

Sprawozdawczość MPiPS-01. Załącznik nr 4 „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Jak już wcześniej wspomniano, usługami szkoleniowymi objęta jest większa liczba mężczyzn (2 844, tj. 63,0%) niż kobiet (1 671, tj. 37,0%). Wyjątek stanowią szkoły średnie, gdzie odsetek kobiet, w ogólnej liczbie osób skierowanych przez urzędy pracy oraz kończących szkolenie wynosi 81,3%. Podobna liczba kobiet i mężczyzn ukończyła szkolenia przeprowadzone przez ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego (50,3% kobiet).

W przypadku pozostałych instytucji szkoleniowych takich jak zakłady pracy czy osoby fizyczne, to mężczyźni stanowią zdecydowanie większy odsetek przeszkolonych osób (odpowiednio 95,4% i 75,4%).

6. POZOSTAŁE USŁUGI SZKOLENIOWE W 2013 ROKU

Uwarunkowania prawne:

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.).

Rysunek 2. Pozostałe usługi szkoleniowe realizowane w latach 2012-2013 r.

6.1. POŻYCZKI SZKOLENIOWE

Na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, lub działalności gospodarczej Starosta może udzielić bezzwrotnej pożyczki w wysokości do 4-krotności przeciętnego wynagrodzenia. O pożyczkę mogą ubiegać się bezrobotni, poszukujący pracy oraz pracownicy w wieku powyżej 45 lat. Pożyczka jest nieoprocentowana. Okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 miesięcy od zakończenia szkolenia.

W 2013 roku z pożyczek szkoleniowych skorzystał tylko jeden bezrobotny. W porównaniu do roku 2012 nie odnotowano znaczącej zmiany w tym zakresie, ponieważ z tej formy pomocy skorzystało przed rokiem jedynie dwóch bezrobotnych. W 2013 roku kwota jaka została przeznaczona na ten cel wyniosła 4,2 tys. zł. (o 3,2 tys. zł. mniej niż w 2012 roku).

6.2. STUDIA PODYPLOMOWE

Na wniosek bezrobotnego starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów, do wysokości 100%. Kwota ta nie może być jednak większa niż trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia. Bezrobotnemu, któremu Starosta przyznał

finansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

Z możliwości sfinansowania przez urzędy pracy kosztów studiów podyplomowych skorzystało 51 osób (w tym: 45 bezrobotnych – 88,2% ogółu; 2 pracowników powyżej 45 roku życia – 3,9% ogółu; 4 osoby poszukujące pracy – 7,8% ogółu). Zdecydowaną większość korzystających z tej formy aktywizacji stanowiły kobiety – 74,5% (38 osób), podczas gdy mężczyźni jedynie 25,5% (13 osób). Wśród osób kończących studia podyplomowe jak również osób, które podjęły pracę w okresie do 3 miesięcy po ich ukończeniu utrzymały się zbliżone tendencje, odpowiednio: kończący studia podyplomowe (kobiety – 71,9%; mężczyźni – 28,1%) oraz podejmujący zatrudnienie (kobiety – 76,9%; mężczyźni – 23,1%).

Wśród osób, które w ostatnim czasie uzyskały zgodę na współfinansowanie ze środków Funduszu Pracy kosztów studiów podyplomowych 64 osoby ukończyły je w minionym roku, z czego 43 osoby (67,2%) podjęło pracę w trakcie studiów, a 13 osób (20,3%) w okresie do 3 miesięcy po ich ukończeniu.

Dla porównania w 2012 r. studia podyplomowe po uzyskaniu zgody na współfinansowanie kosztów z Funduszu Pracy rozpoczęło 67 osób, a 55 osób je zakończyło. Liczba osób, które podjęły pracę w trakcie studiów wynosiła 39 osób (70,9%), zaś kolejnych 6 osób (10,9%) zatrudnienie znalazło w okresie do 3 miesięcy po ich zakończeniu.

W 2013 roku urzędy pracy przeznaczyły na współfinansowanie studiów podyplomowych kwotę 223,1 tys. zł., a więc o 55,1 tys. zł. (o 32,8%) więcej niż w 2012 roku.

6.3. FINANSOWANIE EGZAMINÓW I LICENCJI

Ze środków Funduszu Pracy na wniosek bezrobotnego mogą być też sfinansowane koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub innych tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu. Koszty te nie mogą przekraczać wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

W 2013 roku z możliwości sfinansowania z Funduszu Pracy kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów zawodowych oraz kosztów uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu, skorzystało 396 osób (w tym: 383 bezrobotnych – 96,7% ogółu; 2 pracowników powyżej 45 roku życia – 0,5% ogółu, 10 osób niepełnosprawnych – 2,5% ogółu; 1 osoba poszukująca pracy – 0,3% ogółu).

Z takiej formy aktywizacji najczęściej korzystali mężczyźni – 76,5% (303 osoby), podczas gdy z możliwości sfinansowania kosztów egzaminów i licencji skorzystało jedynie 23,5% kobiet (93 osoby). Również spośród wszystkich beneficjentów tej formy aktywizacji, które podjęły pracę w okresie do 3 miesięcy po zdaniu egzaminów lub uzyskaniu licencji (184 osoby ogółem) to mężczyźni stanowili większość (mężczyźni – 77,2%, tj. 142 osoby; kobiety – 22,8%, tj. 42 osoby).

Dla porównania w 2012 r. 569 osób przystąpiło do egzaminów sfinansowanych z Funduszu Pracy umożliwiających uzyskanie uprawnień zawodowych, certyfikatów lub tytułów zawodowych. Po zdaniu egzaminu lub uzyskaniu licencji 230 osób podjęło pracę (40,4%).

Ogółem koszty egzaminów i uzyskania licencji w 2013 wynosiły 33,8 tys. zł. i były mniejsze o 43,1 tys. zł. (o 56,0%) w porównaniu z 2012 rokiem, w którym to ukształtowały się na poziomie 76,9 tys. zł.

7. STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

Uwarunkowania prawne:

- ❖ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.),
- ❖ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. nr 177 poz. 1193, z późn. zm.),
- ❖ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz.U.09.142.1160),
- ❖ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz.U.2013.910).

Staż i przygotowanie zawodowe dorosłych to nabywanie przez bezrobotnego umiejętności do wykonywania pracy, przyuczanie do pracy dorosłych celem zdobycia wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, które są niezbędne do wykonywania zawodu, a także praktycznej nauki zawodu dorosłych, która umożliwi przystąpienie do egzaminu potwierdzającego te kwalifikacje. Takie formy aktywizacji inicjowane i realizowane są na wniosek starosty i odbywają się bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

7.1. UCZESTNICY STAŻU I PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH

W ciągu ostatnich lat systematycznie rośnie popularność takich form aktywizacji bezrobotnych jak staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. Dzięki nim osoby pozostające bez zatrudnienia mogą stosunkowo szybko nabyć kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności praktyczne w rzeczywistych warunkach pracy.

Uczestnikami stażu i przygotowania zawodowego dorosłych są osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy¹³, tj:

- bezrobotni do 25 roku życia,
 - bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, o którym mowa w art. 50 ust. 2 pkt 2, albo kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
 - bezrobotni powyżej 50 roku życia,
 - bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
 - bezrobotni samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
 - bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
 - bezrobotni niepełnosprawni
- mogą być dodatkowo stosowane działania określone w art. 50-61a.

Starosta może również skierować na staż bezrobotnego, będącego w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenia szkoły wyższej, który nie ukończył 27 roku życia.

W roku 2013 z podstawowych form aktywizacji bezrobotnych w regionie skorzystało ogółem 30 361 osób (o 4,7%, tj. o 1 366 osób więcej niż w roku 2012). W grupie tej bezrobotni skierowani na

¹³ Art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674.).

staże stanowili 9 493 (29,8%) osoby¹⁴, a więc o 839 (o 9,7%) osób więcej niż w roku poprzednim. Najczęściej z tego instrumentu korzystały kobiety (68,3%). Wydatki na stypendia z tytułu odbywania stażu stanowiły w 2013 roku 33,9% całości środków przeznaczonych na aktywizację i wynosiły 65 234,2 tys. zł, a więc o 39,4% (o 18 444,3 tys. zł) więcej niż w roku 2012¹⁵.

Wśród bezrobotnych skierowanych na przygotowanie zawodowe dorosłych nie odnotowano w stosunku do roku poprzedniego większych wahań. W roku 2013 liczba uczestników tej formy aktywizacji wynosiła 82, to zaledwie o 22 (o 36,7%) osoby więcej niż w roku 2012. Z tej formy pomocy korzystali głównie mężczyźni (57,3%) oraz bezrobotni do 25 roku życia (53,7%). Zarówno mieszkańcy wsi, jak i miast, stanowili w grupie osób skierowanych na przygotowanie zawodowe dorosłych 50,0% (41 osób). Wydatki z tytułu odbywania tej formy aktywizacji bezrobotnych wyniosły w 2013 roku 1 704,0 tys. zł., co stanowiło 0,9% środków ogółem przeznaczonych w 2013 roku na programy na rzecz promocji zatrudnienia – to o 11,1% mniej niż w roku poprzednim¹⁶.

Tabela 13. Struktura osób, które w 2013 r. ukończyły staż i przygotowanie zawodowe dorosłych

Wyszczególnienie		Staż		Przygotowanie zawodowe dorosłych	
Ogółem		10 108	100,0	44	100,0
wiek	18-24	5 135	50,8	16	36,4
	25-34	2 877	28,5	17	38,6
	35-44	591	5,8	7	15,9
	45 lat i więcej	1 505	14,9	4	9,1
	wyższe	2 600	25,7	0	0,0
wykształcenie	policealne i średnie zawodowe	2 539	25,1	9	20,5
	średnie ogólnokształcące	2 216	21,9	4	9,1
	zasadnicze zawodowe	1 436	14,2	6	13,6
	gimnazjalne i poniżej	1 317	13,0	25	56,8
czas trwania programu w miesiącach	3-4	x	x	0	0,0
	5-6	x	x	0	0,0
	12-14	x	x	15	34,1
	15-16	x	x	0	0,0
	17-18	x	x	29	65,9

Źródło: Dane ze sprawozdawczości MPiPS-01

W 2013 roku staż zawodowy ukończyło 10 108 osób, zaś przygotowanie zawodowe – 44 osoby. Wśród osób kończących aktywizację zawodową w formie stażu dominowały osoby młode do 24 roku życia. Stanowiły one prawie 51% ogółu kończących staż (5 135 osób). Wysoki jest także odsetek osób, których wiek zamyka się w przedziale od 25 do 34 lat – 28,5% (tj. 2 877 osób). Trzecią pod względem liczebności grupę tworzą osoby w wieku powyżej 45 lat – 14,9% (1 505 osób).

¹⁴ Ogółem ze stażów i przygotowania zawodowego dorosłych skorzystały 9 553 osoby. W liczbie tej (oprócz bezrobotnych) mieli swój udział również: niepełnosprawni – 416 osób (4,4% uczestników staży i przygotowania zawodowego dorosłych) oraz poszukujący pracy – 60 osób (0,6%).

¹⁵ W obliczeniach uwzględniono koszty stypendiów wraz ze składkami. Opracowane na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy.

¹⁶ Jw.

Pod względem posiadanego wykształcenia, w populacji osób odbywających staż, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 25,7% ogółu bezrobotnych (tj. 2 600 osób). W dalszej kolejności wymienić należy absolwentów szkół policealnych i średnich zawodowych – 25,1% (tj. 2 539 osób). Najmniejszy odsetek wśród bezrobotnych skierowanych przez urzędy pracy na staż stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 13,0% (1 317 osób).

Osoby po przygotowaniu zawodowym to w większości osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (38,6% tj. 17 osób). Ponad 36% kończących tę formę aktywizacji stanowią bezrobotni do 24 roku życia (16 osób). Najmniejszą grupę tworzą osoby w wieku powyżej 45 lat – 9,1% (4 osoby).

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby po podstawówkach i gimnazjach – 56,8% ogółu kończących tę formę aktywizacji (tj. 25 osób) oraz osoby ze świadectwem ukończenia szkół policealnych i średnich zawodowych – 20,5% (tj. 9 osób).

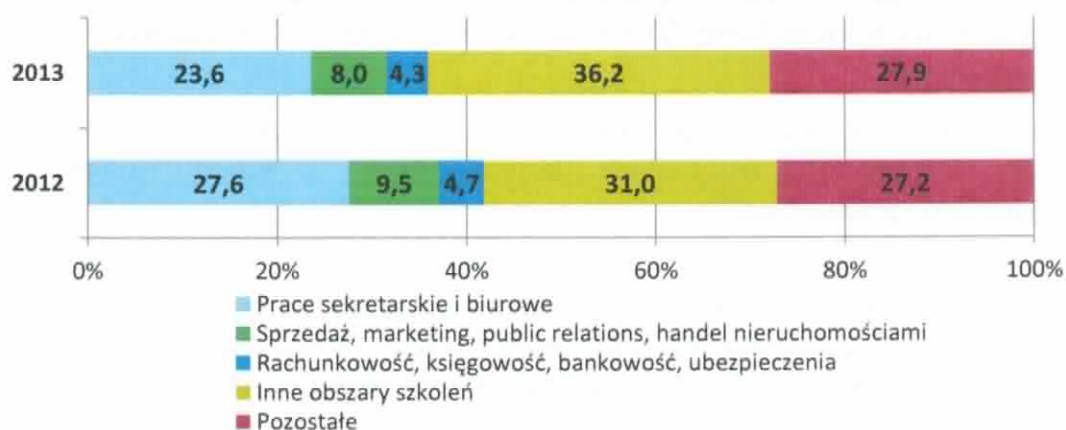
Blisko 66% osób po przygotowaniu zawodowym uczestniczyło w nim przez okres od 17 do 18 miesięcy. Dla pozostałych osób czas ich aktywizacji w tej formie trwał od 12 do 14 miesięcy.

7.2. OBSZARY ZAWODOWE, W KTÓRYCH BEZROBOTNI ODBYLI PROGRAM STAŻU LUB PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH.

Coraz większa popularność staży i przygotowania zawodowego wynika również z bogatej oferty programów stażu i przygotowania zawodowego dorosłych, która w 2013 roku była bardzo zróżnicowana. Analiza struktury absolwentów, którzy ukończyli te formy aktywizacji, w podziale na obszary tematyczne, pozwala na wyodrębnienie programów cieszących się największą popularnością i największą liczbą kończących je osób. Przedstawiają to poniższe wykresy.

Według stanu na koniec 2013 roku, osoby uczestniczące w programie stażu, najchętniej wybierali obszary zawodowe z zakresu **prac sekretarskich i biurowych**. Z ogółu korzystających z tej formy aktywizacji (10 043), stanowili oni 2 366 osób (tj. 23,6% ogółu), podczas gdy w roku 2012 ich liczba kształtowała się na poziomie 1 707 osób (tj. 27,6% ogółu). W skali roku nastąpił zatem wzrost liczby osób, które ukończyły staż w tym obszarze zawodowym – wzrost o 659 osób (o 38,6%).

Wykres 10. Najpopularniejsze obszary zawodowe, w których bezrobotni z terenu województwa warmińsko-mazurskiego odbyli program stażu w latach 2012-2013

Źródło: Załącznik 4 do sprawozdania MPiPS-01. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

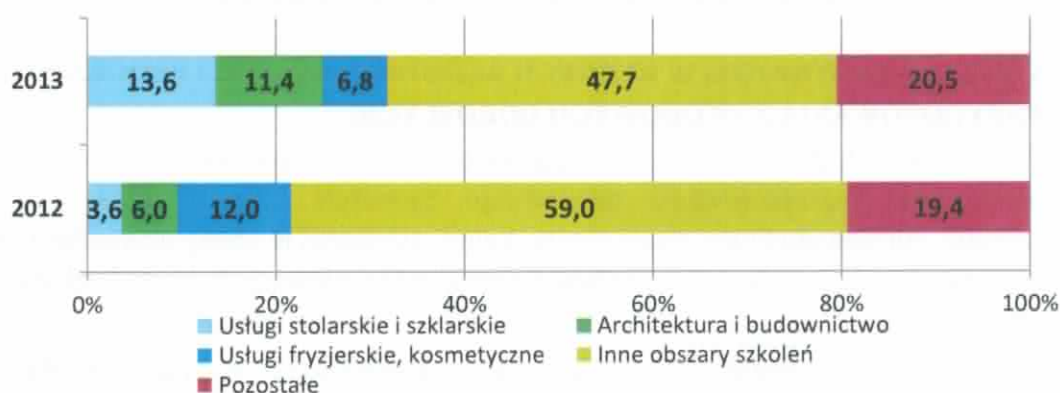
Drugim obszarem zawodowym, który cieszył się wysoką popularnością, była **sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami**. Absolwenci tego kierunku na koniec

2013 rok liczyli 808 osób (tj. 8,0% ogółu), a więc o 213 (o 35,8%) osób więcej niż w analogicznym okresie 2012 roku.

Trzecim najchętniej wybieranym przez stażystów obszarem zawodowym była **rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia**. Według stanu na koniec 2013 roku liczba kończących staż w tej grupie wynosiła 435 osób (4,3% ogółu). W stosunku do roku 2012 odnotowano jednak spadek o 140 osób (o 47,5%) wybierających ten obszar zawodowy.

Ponadto, oprócz trzech wymienionych kategorii, największa liczba osób przystępowała do staży zakwalifikowanych jako **inne obszary zawodowe**. W 2013 roku była to liczba 3 640 osób (36,2% ogółu), a więc o 1 696 (o 87,2%) osób więcej niż w roku poprzednim. Pozostali absolwenci staży na koniec 2013 roku stanowili 2 794 osób (tj. 27,9% ogółu).

Wykres 20. Najpopularniejsze obszary zawodowe, w których bezrobotni z terenu województwa warmińsko-mazurskiego odbyli program przygotowania zawodowego dorosłych w latach 2012-2013

Źródło: Załącznik 4 do sprawozdania MPiPS-01. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

W przypadku programów przygotowania zawodowego dorosłych najbardziej popularnym obszarem zawodowym okazały się **usługi stolarskie i szklarskie**. Z tego typu kursów skorzystało w 2013 roku 6 osób (tj. 13,6% ogółu). W porównaniu do roku 2012 nastąpił w tym zakresie wzrost o 3 osoby.

Drugim najczęściej wybieranym obszarem zawodowym była **architektura i budownictwo**. Beneficjenci tych kursów na koniec 2013 roku stanowili 5 osób (tj. 11,4% ogółu), a więc tyle samo co w roku poprzednim.

Trzecim obszarem zawodowym, który miał najwyższą popularność wśród bezrobotnych w 2013 roku były kursy z zakresu **usług fryzjerskich i kosmetycznych** – te wybrały 3 osoby (6,8%), a więc o 7 osób mniej niż przed rokiem.

Podobnie jak w przypadku staży, najwięcej osób skierowano na przygotowanie zawodowe dorosłych sklasyfikowane w **innych obszarach zawodowych** – 21 osób (47,7% ogółu) w 2013 roku i 49 osób (tj. 59,0%) w roku 2012. Absolwenci pozostałych obszarów zawodowych tworzyli mniejszy odsetek niż było to w przypadku staży, niemniej stanowili oni odpowiednio: 20,5% (9 osób) w 2013 roku oraz 19,4% (16 osób) w roku 2012.

7.3. EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA OBSZARÓW W PROGRAMACH STAŻY I PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH W 2013 ROKU.

W 2013 roku na 10 043 absolwentów staży zatrudnienie znalazło 5 917 (58,9%) osób. W odniesieniu do roku 2012 odnotowano zatem wzrost efektywności zatrudnieniowej o 11,1 pkt proc.

Tabela 14. Obszary programów staży i przygotowania zawodowego dorosłych w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku

Wyszczególnienie	Staż		Efektywność zatrudnienia	Przygotowanie zawodowe dorosłych		Efektywność zatrudnienia
	Absolwenci	Zatrudnieni		Absolwenci	Zatrudnieni	
Szkolenie nauczycieli i nauki o kształceniu	38	26	68,4	0	0	0,0
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	68	30	44,1	0	0	0,0
Nauki humanistyczne (bez obcych) i społeczne	11	7	63,6	0	0	0,0
Języki obce	3	2	66,7	0	0	0,0
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	18	12	66,7	0	0	0,0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	808	540	66,8	1	0	0,0
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia	435	311	71,5	0	0	0,0
Zarządzanie i administrowanie	100	41	41,0	0	0	0,0
Prawo sekretarskie i biurowe	2 366	1 284	54,3	0	0	0,0
Prawo	27	24	88,9	0	0	0,0
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	8	7	87,5	0	0	0,0
Matematyka i statystyka	2	2	100,0	0	0	0,0
Informatyka i wykorzystywanie komputerów	65	43	66,2	0	0	0,0
Technika i handel artykułami technicznymi, w tym naprawa i konserwacja pojazdów	192	124	64,6	1	1	100,0
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe	93	52	55,9	0	0	0,0
Architektura i budownictwo	174	128	73,6	5	4	80,0
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	134	83	61,9	0	0	0,0
Weterynaria	25	17	68,0	0	0	0,0
Opieka zdrowotna	156	100	64,1	0	0	0,0
Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	373	203	54,4	0	0	0,0
Ochrona własności i osób	25	15	60,0	0	0	0,0
Ochrona środowiska	10	6	60,0	0	0	0,0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	132	79	59,8	0	0	0,0
Usługi gastronomiczne	364	245	67,3	0	0	0,0
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	110	77	70,0	3	2	66,7
Usługi krawieckie, obuwnicze	34	23	67,6	1	1	100,0
Usługi stolarskie, szklarskie	87	63	72,4	6	0	0,0
Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	31	24	77,4	0	0	0,0
Pozostałe usługi	514	322	62,6	6	1	16,7
Inne obszary szkoleń	3 640	2 027	55,7	21	11	52,4
Ogółem	10 043	5 917	58,9	44	20	45,5

Źródło: Załącznik 4 do sprawozdania MPiPS-01. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową w roku 2013 odnotowały takie obszary zawodowe jak:

- ✓ Architektura i budownictwo – 73,6% (128 osób zatrudnionych);
- ✓ Usługi stolarskie i szklarskie – 72,4% (63 osoby zatrudnione);
- ✓ Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia – 71,5% (311 osób zatrudnionych).

Najniższą efektywność zatrudnieniową wśród absolwentów staży wystąpiła w takich obszarach zawodowych jak:

- ✓ Prace sekretarskie i biurowe – 54,3% (1 284 osoby zatrudnione);
- ✓ Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat – 54,4% (203 osoby zatrudnione);
- ✓ Inne obszary szkoleń – 55,7% (2 027 osób zatrudnionych).

W 2013 roku na 44 absolwentów przygotowania zawodowego zatrudnienie znalazło 20 osób (45,5%). W odniesieniu do roku 2012 odnotowano zatem wzrost efektywności zatrudnieniowej w tej formie aktywizacji o 0,9 pkt proc.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową w roku 2013 odnotowały takie obszary zawodowe jak:

- ✓ Architektura i budownictwo – 80,0% (4 osoby zatrudnione);
- ✓ Usługi fryzjerskie i kosmetyczne – 66,7% (2 osoby zatrudnione);
- ✓ Inne obszary szkoleń – 52,4% (11 osób zatrudnionych).

Najniższą efektywność zatrudnieniową wystąpiła z kolei w takich obszarach zawodowych jak:

- ✓ **Usługi stolarskie i szklarskie** – 0,0% (spośród 6 osób kończących taki kurs, żadna z nich nie znalazła zatrudnienia);
- ✓ **Pozostałe usługi** – 16,7% (1 osoba zatrudniona spośród 6 kończących tego typu kursy).

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Szkolenia zawodowe w dalszym ciągu stanowią niski odsetek w wydatkach na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Co prawda w latach 2012-2013 kwota przeznaczona z Funduszu Pracy na realizację szkoleń w województwie warmińsko-mazurskim wzrosła o 1 662,9 tys. zł, tj. o 16,9%, do poziomu 11 517,1 tys. zł, to jednak na przestrzeni dwóch ostatnich lat ich procentowy udział w wydatkach ogółem na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej zwiększył się zaledwie o 0,1 pkt proc. z 5,9% w 2012 roku do 6,0% w roku 2013. Jednocześnie w 2013 roku wzrosła, w stosunku do roku poprzedniego, liczba osób korzystających z tej formy wsparcia – wzrost o 418 osób, tj. 10,5%.
2. Osoby kierowane na szkolenie to w przeważającej większości osoby bezrobotne. W 2013 roku stanowili oni aż 99,4% (4 392 osoby) spośród wszystkich uczestników tej formy aktywizacji. Pozostała grupa uczestników to osoby poszukujące pracy – 0,5% (24 osoby) oraz pracownicy w wieku 45+ – 0,1% (1 osoba). W stosunku do roku 2012 udział procentowy szkolących się bezrobotnych wzrósł o 1,1 pkt proc., spadł natomiast odsetek osób poszukujących pracy (o 1,1 pkt proc.). Udział procentowy szkolących się pracowników w wieku 45+ pozostał w stosunku do roku 2012 na niezmiennym poziomie.
3. Wśród uczestników szkoleń w wybranych grupach bezrobotnych duży odsetek stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – 41,6% spośród wszystkich szkolących się. Równie wysoki odsetek tworzyły osoby młode do 25 roku życia – ich procentowy udział wśród uczestników szkoleń wynosił w 2013 roku 30,6%. Osoby powyżej 50 roku życia, a więc jedna z grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stanowiły 16,9% udział wśród wszystkich beneficjentów szkoleń w 2013 roku.

Osoby długotrwale bezrobotne, osoby do 25 roku życia i powyżej 50 roku życia, stanowią w grupie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy najwyższy odsetek niemal w każdym zestawieniu. Nie inaczej jest w przypadku szkoleń, które niejednokrotnie są dla tej grupy osób jedyną szansą na podniesienie swoich umiejętności lub ich przekwalifikowania i dopasowania do aktualnych potrzeb rynku pracy. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią największy odsetek wśród beneficjentów szkoleń, gdyż ta aktywna forma przeciwdziałania bezrobociu, oferowana przez urzędy pracy jest dla nich stosunkowo przystępna i w wysokim stopniu ułatwia im znalezienie zatrudnienia. Ma to swoje odzwierciedlenie również w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2014 rok (dalej RPD), gdzie ww. grupy są priorytetowymi grupami warmińsko-mazurskiego rynku pracy.

4. W roku 2013, w stosunku do roku 2012, wzrósł w województwie odsetek osób wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy skierowanych na szkolenie – wzrost o 0,2 pkt proc. do poziomu 3,2% w odplywie ogółem. Największy udział procentowy w tym zakresie odnotował powiat ełcki – 5,7%, najmniejszy natomiast powiat piski – 0,9%.
5. W strukturze osób, które ukończyły szkolenia zdecydowanie dominują mężczyźni. Na 63,0% mężczyzn kończących tę formę aktywizacji w 2013 roku przypadało 37,0% kobiet. W porównaniu z rokiem poprzednim tendencje te nieznacznie zmieniły się – spadł bowiem o 0,7 pkt proc. udział mężczyzn, kosztem wzrostu odsetka kobiet.

Od wielu lat procentowy udział kobiet wśród uczestników szkoleń jest na dużo niższym poziomie niż odsetek mężczyzn. Analiza efektywności zatrudnieniowej i kosztowej nie wskazuje na to, żeby któraś z tych grup, rozpatrywana ze względu na płeć, uzyskiwała lepsze wyniki zatrudnieniowe lub kosztowe.

6. Dane za 2013 rok wskazują na to, że uczestnikami szkoleń były najczęściej osoby w wieku 25-34 lata – stanowiły one 32,8% (1 483 osoby) ogółu szkolących się. Najmniej, bo 15,3% (692 osoby) stanowili bezrobotni z przedziału wiekowego 35-44 lata. W porównaniu do roku 2012 wzrost udziału procentowego w ogólnej liczbie szkolących się odnotowano w grupach wiekowych: 25-34 lata (o 2,1 pkt proc.); 35-44 lata (o 0,3 pkt proc.) oraz 45 lat i więcej (o 1,8 pkt proc.). Spadek tego wskaźnika wystąpił w 2013 roku jedynie w grupie wiekowej 18-24 lata (o 4,3 pkt proc.).
7. Jak wynika z danych sprawozdawczych MPiPS-01, największy odsetek uczestników szkoleń legitymował się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 27,1% (1 223 osoby). Najmniej, bo 13,2% (597 osób), stanowili absolwenci szkół wyższych. W porównaniu z rokiem 2012 najbardziej wzrósł odsetek szkolących się z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (o 1,6 pkt proc.) oraz z wykształceniem wyższym (o 1,5 pkt proc.). Największy spadek udziału procentowego wśród szkoleń z uwagi na poziom wykształcenia odnotowano wśród absolwentów szkół zawodowych (o 2,7 pkt proc.).
8. Wśród szkoleń realizowanych przez urzędy pracy województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku najbardziej popularne okazały się kursy z obszaru: usług transportowych, w tym kursów prawa jazdy (25,0% udział w ogóle prowadzonych szkoleń); architektury i budownictwa (10,2%); zarządzania i administrowania (6,0%) oraz opieki społecznej (w tym: opieki nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat) – 5,8%.
Najmniej popularnymi kierunkami szkoleń, w których odnotowano w 2013 roku największe spadki udziału procentowego w stosunku do roku poprzedniego, okazały się te z obszarów związanych z: usługami hotelarskimi, turystyką i rekreacją (spadek o 6,1 pkt proc.); nauką aktywnego poszukiwania pracy (o 1,6 pkt proc.); usługami gastronomicznymi oraz stolarskimi i szklarskimi (o 1,4 pkt proc.) oraz techniką i handlem artykułami technicznymi, w tym naprawą i konserwacją pojazdów (o 1,2 pkt proc.)
9. Najwyższą efektywność zatrudnieniową liczoną wg stanu na koniec 2013 roku osiągnięto wśród szkoleń z zakresu rozwoju osobowości i kariery zawodowej – 75,6%. Najniższa efektywność wystąpiła zaś wśród absolwentów szkoleń z obszaru prac sekretarskich i biurowych (10,2%).
10. Przeciętny koszt aktywizacji jednego uczestnika szkoleń wyniósł w 2013 roku 2 524,1 zł i był wyższy o 109,3 zł (o 4,5%) niż w roku 2012.
Natomiast koszt ponownego zatrudnienia w 2013 roku wyniósł średnio w województwie 5 811,5 zł, był tym samym niższy o 258,2 (o 4,3%) niż w roku 2012.
11. Spośród szkoleń grupowych i indywidualnych, to te ostatnie przyniosły wyższą efektywność zatrudnieniową. Podczas gdy średnia efektywność szkoleń indywidualnych w 2013 roku wyniosła w województwie 53,4%, to szkolenia grupowe osiągnęły o 16,2 pkt proc. niższy wskaźnik zatrudnienia, tj. 37,2%

Inaczej rozkładają się akcenty w ujęciu efektywności kosztowej. Tutaj bowiem to szkolenia grupowe osiągnęły bardziej korzystny wskaźnik (3,3 tys. zł, przy 4,3 tys. zł wśród szkoleń indywidualnych).

12. W 2013 roku w województwie warmińsko-mazurskim do rejestru instytucji szkoleniowych wpisanych było 427 firm (łącznie z oddziałami i filiami). Podobnie jak w poprzednich latach, w 2013 roku najwięcej instytucji zarejestrowanych było w głównych miastach województwa: Olsztynie (38,5% ogółu bez oddziałów i filii), Elblągu (9,9%) oraz Elku (5,3%). Zdecydowana większość (92,0%) zarejestrowanych w województwie instytucji ma charakter niepubliczny – 393 przy 8,0% instytucji publicznych (34).
13. W 2013 r. instytucje szkoleniowe udzieliły nieodpłatnej pomocy polegającej na informowaniu o sytuacji na rynku pracy i zapotrzebowaniu na kwalifikacje 18 859 osobom (9,5% wszystkich uczestników szkoleń) w tych instytucjach.
14. Ponadto w roku 2013 urzędy pracy podpisały umowy na realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy z 384 instytucjami szkoleniowymi. Łącznie przeprowadziły one 1 632 szkolenia, które ukończyło 4 515 bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym 1 671 kobiet (37,0%). W 2012 r. było to 1 271 szkoleń (wzrost w 2013 r. o 28,4% – o 361 szkoleń), wśród których kursy ukończyły 3 784 osoby – wzrost w 2013 r. o 19,3% (o 731 osób).
15. W 2014 roku wpłynęły 343 wnioski aktualizujące dane instytucji szkoleniowych (86,6% instytucji zarejestrowanych w RIS, tj. o 15,3 pkt proc. więcej niż w 2013 r.), wykreślono 51 firm, które nie złożyły wniosków aktualizacyjnych.
16. W 2013 roku w ramach wdrażania Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* zakontraktowano w województwie warmińsko-mazurskim 62 projekty na ogólną sumę 161 mln zł. (w tym na poddziałanie 6.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie* – 54 projekty, na sumę 114 mln zł, oraz na poddziałanie 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienie* – 8 projektów na sumę 47 mln zł.). W całym okresie programowania, a więc w latach 2007-2013, zakontraktowano łącznie 326 projektów na kwotę 664,5 mln zł (wsparciem objęto ponad 54 tys. osób).

W ramach Priorytetu VIII – *„Regionalne kadry gospodarki – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie”* w 2013 roku 7 223 osoby rozpoczęły udział w projektach szkoleniowych z zakresu podnoszenia i dostosowywania kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki. Łącznie przez okres programowania, tj. lata 2008-2013, przeszkolono blisko 34 tys. osób, na co wydatkowano w sumie 238,7 mln zł.
17. Wśród pozostałych usług szkoleniowych realizowanych w 2013 roku, największą popularnością cieszyły się te, które dawały możliwość sfinansowania kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub innych tytułów zawodowych oraz kosztów uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu – skorzystało z nich 396 osób (wydatki poniesione na ten cel to 33,8 tys. zł). Z możliwości sfinansowania studiów podyplomowych skorzystało w 2013 roku 51 osób, natomiast tylko 2 osobom przyznano pożyczkę szkoleniową.
18. Wśród programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, systematycznie rośnie popularność staży. W 2013 roku z tej formy

aktywizacji skorzystało 9 493 bezrobotnych, a więc o 839 (o 9,2%) osób więcej niż w roku 2012.

Wzrost nastąpił również wśród uczestników przygotowania zawodowego dorosłych – w 2013 roku z tego instrumentu rynku pracy skorzystało 82 bezrobotnych, a więc o 22 (o 36,7%) osoby więcej niż w roku 2012.

Podobnie jak w przypadku szkoleń, zarówno staże jak i przygotowanie zawodowe dorosłych, cieszyły się większą popularnością wśród osób młodych: 18-24 lata (w przypadku staży 5 135 osób, tj. 50,8% oraz 16 osób, tj. 36,4% w przypadku przygotowania zawodowego dorosłych) oraz 25-34 lata (odpowiednio 2 877 i 17 osób, tj. 28,5% oraz 38,6%). Ta grupa społeczeństwa, kończąc edukację chce nabyć pierwsze doświadczenie zawodowe, niezbędne do dalszego funkcjonowania na rynku pracy.

Rekomenduje się przy tym zwiększenie aktywizacji w tym zakresie osób w wieku 45 lat i więcej, z jednej strony jako konieczności realizacji założeń RPD na 2014 rok (grupy priorytetowe), a z drugiej strony jako odpowiedzi na niż demograficzny i stopniowe starzenie się społeczeństwa. Natomiast w ujęciu ze względu na poziom wykształcenia, to wskaźniki dla poszczególnych grup beneficjentów, korzystających z tej formy aktywizacji, pozostają zbliżone. To naturalne zjawisko, spowodowane tym, że od absolwentów wszystkich poziomów wykształcenia, wymaga się doświadczenia zawodowego.

19. W 2013 roku najwięcej osób uczestniczyło w stażu z zakresu prac sekretarskich i biurowych (23,6% ogółu). W przypadku przygotowania zawodowego dorosłych, beneficjenci najchętniej uczestniczyli w zajęciach z zakresu usług stolarskich i szklarskich (13,6% ogółu).
20. Średnia efektywność zatrudnieniową staży w województwie warmińsko-mazurskim, tj. 58,9%, była w 2013 roku o 13,4 pkt proc. wyższa niż w przypadku efektywności zatrudnieniowej w formie przygotowania zawodowego dorosłych, która wyniosła 45,5%.

Najwyższą efektywność zatrudnieniową wśród staży osiągnął obszar zawodowy z zakresu architektury i budownictwa (73,6%, tj. 128 zatrudnionych), najniższy natomiast wskaźnik wystąpił wśród prac sekretarskich i biurowych (54,3%, tj. 1 284 zatrudnionych), a więc w tym obszarze zawodowym, który był najchętniej wybieranych spośród wszystkich uczestników staży (23,6%).

Uczestnicy przygotowania zawodowego dorosłych najczęściej znajdowali pracę również po zakończeniu zajęć z architektury i budownictwa (80%, tj. 4 osoby), natomiast efektywność zatrudnieniową na poziomie 0,6% uzyskano w ramach przygotowania zawodowego dorosłych z zakresu usług stolarskich i szklarskich.

Opracowanie:
Wydział Polityki Rynku Pracy (K.M.; A.A.)
Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

WICEDYREKTOR
ds. Rynku Pracy

Wiesław C. Drobniński

BIBLIOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2013.675)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. 2012, poz. 186, z późn. zm.)
4. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, Decyzja NR 1720/2006/WE z dnia 15 listopada 2006 r., ustanawiająca program działania w zakresie uczenia się przez całe życie
5. Krajowy Plan na rzecz Zatrudnienia na lata 2012-2014 (KPDZ/2012-2014), Załącznik do uchwały nr 138/2012 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2012 r., Warszawa 2012 r.
6. Krajowy Program Reform na rzecz Realizacji Strategii *Europa 2020*, Warszawa 2011 r.
7. Regionalny Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2012 r., Olsztyn 2012 r.
8. Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku, Olsztyn 2006 r.
9. Philippe Tissot, *Terminology of vocational training policy. A multilingual glossary for an enlarged Europe*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2004 ISBN 92-896-0272-4
10. Europejskie Centrum Szkolenia Zawodowego (CEDEFOP), *Ramy kwalifikacji w Europie: modernizacja edukacji i szkoleń*, nota informacyjna, www.cedefop.europa.eu
11. <http://www.dniuczeniasiedoroslych.pl/>
12. <http://www.e-mentor.edu.pl/>
13. <http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl>
14. <http://www.men.gov.pl/>